

Selma Lagerlöf Charlotte Löwensköld

[Klassisk svensk litteratur från Textalk](#)

Överstinnan och Karl-Artur

En gång for länge sen
fanns det i Karlstad en överstinna,
soml hette Beate Ekenstedt.
Hon var så fin, och hon var så trevlig,
och hon kunde skriva dikter,
som var lika roliga som fru Lenngrens.
Hon sa vackra saker till alla som hon råkade.
Det var någonting romantiskt över henne,
och den som en gång hade sett henne,
kunde aldrig glömma henne.

Hennes man, översten, var en präktig karl.
Han skulle ha blivit högt uppskattad
var som helst. Men i Karlstad var det ingen,
som brydde sig om honom.
Där tänkte man bara på den fina överstinnan.
Två döttrar hade översten och överstinnan.
De hade också en son, som hette Karl-Artur.

Överstinnan älskade honom över allt annat.
Karl-Artur liknade sin mor.
Han såg bra ut. Han hade stora, mörka ögon,
och ett fint ansikte. I skolan
var han duktig. Därför fick han studera
vid universitetet i Uppsala.

Varje vecka skrev han hem till sin mor.
Han berättade om hur han steg upp
klockan fem varje morgon.
Sedan läste han i tolv timmar.
Han berättade också hur billigt han bodde
och att han varje dag gick till torget
och köpte smör och ost och bröd
i stället för att gå ut och äta.

Överstinnan var så glad och stolt,
att hon måste läsa upp dessa brev
för sina vänner i Karlstad.

Så gick det ett par år.
Ibland kunde överstinnan bli lite otålig.
Gick det inte lite långsamt med hans studier ?
Men hennes vänner försäkrade då,

att den examen, Som Karl-Artur skulle ta,
den var så stor och svår,
att det måste ta sin tid,
innan han blev färdig med sin examen.

När han hade studerat i sju terminer,
skrev han hem till överstinnan,
att han skulle avlägga ett prov
i latinsk skrivning. Han sa vidare,
att detta inte var något svårt prov,
men det var nödvändigt att han blev godkänd.
Så snart han hade klarat det, skrev han,
skulle han resa hem till föräldrarna.

Men det bar sig inte bättre,
än att han blev kuggad i provet.
Detta bekymrade honom inte så mycket.
Han glömde nästan bort det under resan hem.

Det hade just börjat skymma,
när han kom fram till hemmet i Karlstad.
Men vad i all världen stod på här?
Hela huset var ju upplyst, det strålade

som en kyrka på juldagens morgon.

Slädar- med pälsklädda människor- kom farande,
och alla var visst på väg till hans hem.
Plötsligt blev han orolig.
--Tänk om mamma har ställt till med kalas
för att fira att jag har klarat provet!

Jo, det var just vad överstinnan hade gjort.
Hon var så lycklig när hon kom emot honom.
Men Karl-Artur såg strängt på henne.
-- Mamma räknade förstås aldrig med
att jag kunde bli kuggad i provet?
Men så är det i alla fall, sa han.

Överstinnan stod där alldeles handfallen.
Karl-Artur vägrade att vara med på kalaset.
Han förebrådde henne
att hon hade velat fira hans tentamen.
-- Nu får hela stan veta,
att jag har blivit kuggad, sa han.

Till sist gav han i alla fall med sig
och lovade att vara med på kalaset.

Hans mor hade i förväg lovat gästerna
en glad överraskning på kalaset-det
skulle ju ha varit sonens lyckade prov.
Nu lovade hon Karl-Artur att hitta på
en annan överraskning åt gästerna.
Det gjorde hon också. Hon gjorde det så bra,
att ingen kunde ha klarat en sådan sak
bättre än hon.

Men överstinnan var sådan,
att när någon hade handlat illa mot henne,
så väntade hon, att denne skulle komma
och be henne om förlåtelse.
Hon tyckte, att Karl-Artur hade sårat henne.
Men Karl-Artur kom aldrig och bad om ursäkt.
Det blev som en mur mellan henne och honom.

Karl-Artur reste tillbaka till Uppsala.
Han skrev brev igen, precis som förut.
Snart berättade han,
att han skulle upp i det svåra provet igen.
Överstinnan blev orolig. Hon kände på sig

att det omöjligt kunde gå bra för honom,

om han inte hade fått hennes förlåtelse.

Till sist stod hon inte ut längre.

Hon beslöt att resa till Uppsala.

Då skulle han få tillfälle, tänkte hon,

att be sin mor om förlåtelse.

Men på vägen gick hennes vagn sönder,

och hon måste därför stanna i Enköping.

Och vem träffade hon där, om inte Karl-Artur!

Han var på väg hem till Karlstad.

Han kom fram till henne där hon stod,

han grep om hennes hand

och tryckte den mot sitt bröst.

Med sina stora, drömlika barnaögon

såg han in i hennes och sa:

-- Mamma, förlåt att jag bar mej så illa åt

när mamma hade ställt till med kalas

för att fira min latinska skrivning!

Det var nästan för stor lycka

för att vara sant ! tänkte överstinnan .

Nu berättade Karl-Artur,

att han hade en studiekamrat,

som var djupt religiös.

De hade blivit mycket goda vänner.

I morse hade Karl-Artur sagt till honom:

--Jag har- den ömmaste mor som någon kan äga,

men jag har sårat henne,

och jag har inte bett henne om förlåtelse.

Vad tycker du att jag ska göra ?

Då hade hans vän svarat:

-- Res genast till henne !

Du måste försona dej med henne!

Gud ska hjälpa dej.

-- Och du for? sa överstinnan.

--Ja, mamma, Gud hjälpte mej.

Jag fann dej här. Jag vet inte

hur du har kommit hit,

men det måste vara Guds önskan.

Tårarna sköljde över ansiktet på dem båda.

Nu visste överstinnan,
att Karl-Artur skulle klara provet.
Hon kunde tryggt vända om hem.

Under silla år i Uppsala
hade Karl-Artur blivit alltmer religiös.
Det var hans studiekamrat
som vände hans sinne bort från det världsliga.
Överstinnan Ekenstedt ville hela tiden,
att sonen skulle bli en lärd professor.
Men Karl-Artur hade nu helt andra tankar.
Han ville bli präst, och inte professor.
Han ville inte bo i en stor stad.
Han brydde sig inte om glans och ära.
Han ville leva och arbeta på landet.
Han ville själv vara fattig
och predika för de fattiga.

Så blev det också.
Till överstinnans stora besvikelse
lämnade Karl-Artur studierna i Uppsala
och begav sig till Korskyrka i Värmland.
Där fick han plats som hjälppräst
hos gamle prostens Forsius.

2.Charlotte

Hos det gamla prostparet i Korskyrka
bodde en föräldralös flicka.
Hon hette Charlotte Löwensköld.
Hon var lite släkt med Karl-Artur.
Hon var också lite släkt med prostens.
Hon hade förlorat båda sina föräldrar.
Prosten och prostinnan hade inga egna barn.
Därför tog de hand om Charlotte.
Hon fick ett nytt hem i prostgården.

Knappt hade Charlotte flyttat in där,
så gick det som en frisk fläkt genom huset.
Hon var rask och glad och frispråkig.
Prosten och prostinnan var gamla.
De kände sig trötta och odugliga.

De gick där nästan som ett par skuggor.
Men Charlotte satte nytt liv i dem båda.
Hon tog nästan kommandot över de gamla.

Hon styrde och ställde med allting.
Ibland måste de förarga sig
över hennes självsvåld
och alla hennes lustiga påhitt.
Men småningom blev de så fästa vid henne,
att de rakt inte förstod,
hur de hade kunnat klara sig utan henne.

När nu Karl-Artur kom till prostgården
för att vara hjälppräst åt gubben Forsius,
så förstod Charlotte ganska snart,
att hon måste hjälpa Karl-Artur också.
Han var så smal som en tråd, och så from,
att han varken tordes äta eller dricka.
Han arbetade från morgon till kväll.
På natten låg han och bad böner
framför sin säng och grät över sina synder.
Han höll på att gå alldeles förlorad.

Men då var det Charlotte som ingrep.
Karl-Artur hade ju nyss tagit sin prästexamen,
så han visste inte mycket om sitt yrke.
Men Charlotte hade levat i prästgård

i alla sina dagar.
Hon visste precis vad en präst hade att göra.
Hon lärde Karl-Artur hur man döper barn
och hur man uppträder på kyrkostämman.
Hon följde med honom, när han besökte gamla.
De gjorde långa promenader tillsammans
och hälsade på fattiga gummor och gubbar,
som bodde i små kojor långt borta i skogarna.

Det var under dessa vandringar,
som Charlotte blev kär i Karl-Artur.
Snart var de hemligt förlovade.

Det dröjde förstås inte så länge,

förrän Charlotte hade listat ut,
att Karl-Arturs föräldrar inte tyckte om
att sonen hade blivit enkel hjälppräst
och ville leva sitt liv i fattigdom.
Charlotte ville också, liksom överstinnan,
att Karl-Artur skulle fortsätta studierna
för att kunna bli lektor eller professor.
Hur skulle de annars ha råd att gifta sig?
Hans lön var ju inte större än en drängs.

Snart fick Karl-Arturs mor veta,
att ungdomarna var hemligt förlovade.
Då ville hon förstås lära känna den flicka
som hennes älskade son var förtjust i.

Hon skrev därför ett brev till Karl-Artur
och sa, att Charlotte var välkommen
att hälsa på hos Karl-Arturs föräldrar.
Men Charlotte ville inte resa till Karlstad.
-- Vill du inte ? sa Karl-Artur förvånad.
-- Nej, jag vill inte. Det är en lång resa,
och vi har mycket att göra just nu.
-- Men du kommer att tycka om mina föräldrar !
sa Karl-Artur.
--Jag vill inte, Karl-Artur, svarade hon.
Kan vi inte låta det vara klart med det ?
Men Karl-Artur var envis.

Till sist reste Charlotte i alla fall.
Men hon ångrade sig nästan på vägen.
Det var en så lång och besvärlig resa
med hästskjuts på landsvägen.
Hon satt en hel dag i en varm och kvav vagn.

Hon blev allt mera missmodig.
Hon kunde inte alls begripa,
varför hon skulle behöva fara till Karlstad
och visa upp sig för Karl-Arturs mor.

När hon kom fram till den fina gården,
hälsades hon välkommen av Jacqueline,
som var en av Karl-Arturs systrar.
Charlotte kände sig illa och omodernt klädd,

när de gick igenom de vackra salarna.
Särskilt tyckte hon,
att det var något på tok med hennes nya skor.
De klampade när hon gick,
och det luktade av lädret.

Överstinnan satt vid fönstret och läste.
Det var en fransk bok.
Hon var så inne i sin läsning,
att hon sa ett par ord på franska,
när hon fick syn på Charlotte.
Charlotte kunde franska och förstod
vad överstinnan sa. Men det retade henne,
att Karl-Arturs mor försökte lista ut

om hon var så fin, att hon talade franska.
Därför svarade hon på bredaste värmländska-den
bredaste hon kunde.
Hon kände sig alldeles säker på,
att överstinnan aldrig skulle vilja,
att hon blev Karl-Arturs hustru.
Då var det lika bra
att visa de här fina människorna,
att hon inte gjorde sig bättre än hon var
för att ställa sig in hos dem.

Men det blev än värre vid middagsbordet.
Det bjöds på hallon till efterrätt.
Charlotte tog mycket socker på hallonen,
men det tyckte inte överstinnan om.
-- Här hos oss är inte bären så sura, sa hon.
Det behövs nog inte mer socker nu.

Men då tog Charlotte sockerskålen
och vräkte allt sockret ner på hallonen.
Så ställde hon ner skålen på bordet igen
och stirrade de andra rätt in i ögonen.

Hon var beredd att ta emot stormen.

Överstinnan satt tyst ett ögonblick.
Så kom det en munter glimt i hennes ögon.

Hon vände sig inte till Charlotte
utan till sin bordskavaljer. Hon sa:
-- Den här unga flickan
har kommit hit för att vi ville se,
om hon duger till hustru åt vår son.
Men hon är en Löwensköld av den rätta sorten,
och därför tycker hon inte om
att bli utställd till beskådande.
Ända sen hon kom hit till oss i går,
har hon visat hur missnöjd hon är.
Och nu ber jag Charlotte om förlåtelse,

och Jag säger, att Jag förstår,
att en fröken Löwensköld
inte vill låta bese sej
som en häst på en marknad.

Efter detta älskade Charlotte överstinnan
nästan mer än hon älskade Karl-Artur själv.

Överstinnan drömde fortfarande om
att Karl-Artur skulle bli något stort.

Han borde inte vara en fattig lantpräst !
Han borde bli lektor eller professor,

menade överstinnan.

Charlotte tyckte som överstinnan.
Hon lyckades också till sist övertala honom
att resa tillbaka till universitetet
och fortsätta sina studier.

Karl-Artur tog småningom sin magisterexamen.
Men inte ville han bli något annat än präst !
Han kom tillbaka till prostgården
och fortsatte där att vara hjälppräst
åt gubben Forsius.

Så gick det ett par år,

och de var ännu bara förlovade.
När skulle de få råd att gifta sig
på den usla lön, som Karl-Artur hade?
Men hon skulle nog kunna lirka med honom,
så att hon fick honom till lektor,
tänkte Charlotte.

Så en sommarkväll var det en liten bjudning
i prostgården. Där var många gäster.
Plötsligt såg man genom fönstret
brukspatron Schagerström köra förbi
med sitt fina fyrspann ute på landsvägen.
Han var den rikaste mannen i socknen.
Alla rusade fram till fönstren för att se.
När han hade försvunnit ur sikte,
vände sig Charlotte till sin fästman,

som stod längre in i rummet, och ropade
så att alla hörde det:

-- Det säger jag dej, Karl-Artur,
att nog tycker jag om dej
-men om Schagerström friar, så tar
jag honom !

Alla började skratta, för de visste ju,
att Charlotte inte kunde få Schagerström.
Karl-Artur skrattade också.
Men Charlotte själv blev alldeles bestört,
när hon tänkte på vad hon hade sagt.
Fast det var nog en liten tanke bakom.
Hon ville skrämma Karl-Artur lite
och få honom att tänka på att bli lektor
i stället för fattigpräst.

3.Schagerström

Vem var då rika Schagerström ?
Han var född av rika föräldrar.
Men för det ska man inte tro,
att han hade haft det lätt i sin ungdom.
Som barn var han ful och otymplig.
Föräldrarna tyckte inte om honom.
Det gick dåligt för honom i skolan.
Därför fick han börja som lärling
på ett bruk i Värmland.

Där fick han slita mycket ont.

Men han var också mycket duktig.
Så småningom blev han kontorist
på ett bruk nära Filipstad.
Där blev han kär i brukspatronns dotter.
Men han vågade aldrig tro,
att hon skulle kunna bry sig om honom.
Hon var vacker, rik och firad-

men han var ju så ful och oansenlig.
Men hon hade fäst sig vid honom.

Hon uppmuntrade honom att studera.
Och när han hade avlagt sin examen,
lät hon honom förstå,
att hon älskade honom.
För honom var detta en obegriplig lycka.
Han kunde aldrig riktigt fatta,
att en så intagande och vacker kvinna
ville gifta sig med fula Schagerström.

De blev mycket lyckliga tillsammans.
Men efter bara tre års äktenskap
dog hans unga hustru.
Hon hade testamenterat allt vad hon ägde
till maken: alla sina pengar,
alla sina bruk och egendomar.
Men hans sorg var så stor,
att han lät allt gå vind för våg
på sina stora egendomar.
Ja, han var så förtvivlad,
att han ville skänka bort alltsammans.

Hans vänner fick honom på andra tankar-men
all glädje tycktes ändå vara borta
i hans liv.

Hans vänner uppmanade honom att gifta om sig,
men han brukade då skylla på
att han var så sorgsen och tråkig,
att ingen kvinna ville ha honom.

Han tyckte nog, att det var ganska svårt
att reda sig utan hustru i sitt stora hem,
men han älskade ännu den döda för mycket
för att vilja ta en annan i hennes ställe.
Men så en kväll på en stor middag
berättade någon om flickan i prostgården,
som hade sagt att fästmannen fick löpa,
om bara rika Schagerström friade.
Alla skrattade. Men han började fundera.

Nästa söndag for han till högmässan
för att titta på den unga flickan.
Hon satt bredvid prostinnan.
Hon var enkelt klädd och tog sig inget ut.
Men det var inget hinder ! Tvärtom !

Tänk, att få komma till en ung fattig flicka
och bjuda henne lyckan av ett rikt hem !
Det kändes lockande, ja romantiskt.

På den tiden var det ju så,
att om en man ville gifta sig med en flicka,
så kunde han gå till hennes föräldrar
och anhålla om hennes hand, som det hette.
Det var inte alltid
som han tyckte att han borde fråga flickan först.

Så en dag reste han till prostgården.
Han talade först med prosten och prostinnan.
De var ju nästan som föräldrar för henne.
De blev mycket glada över hans frieri.
De hade aldrig tyckt om
att Charlotte var förlovad med Karl-Artur,
som ju knappt ville försörja sig själv.

Schagerström framförde nu högtidligt
sitt frieri till Charlotte.
Han såg hur den unga flickan rätade upp ryggen
och kastade tillbaka huvudet.

Färgen steg på hennes kinder
och ögonen mörknade och blev djupblå.
Så log hon ett litet, nästan hånfullt leende.

Då blev Schagerström helt bestört,
för nu såg han, att Charlotte Löwensköld
var en skönhet, och därtill en skönhet,
som varken var ödmjuk eller anspråkslös.
--Jag undrar, svarade hon,
om inte brukspatron Schagerström har hört,
att jag är förlovad ?
--Jo, naturligtvis, svarade Schagerström.

Mer hann han inte säga,
förrän hon fortsatte:
-- Hur kan då brukspatron Schagerström
understå sej att komma och fria till mej ?

Just detta sa hon. Hon sa "understå sej",
fast hon talade till den rikaste mannen
i Korskyrka.

Prosten och prostinnan
höll på att trilla av stolarna av häpnad.

Men Schagerström var en klok man.
Han tryckte varmt Charlottes hand
och försäkrade, att hennes svar
ökade hans sympati för henne.
Både prosten och prostinnan och Charlotte
förundrade sig över den värdighet,
som låg över den avskedade friaren,
när han avlägsnade sig ur rummet.

4.Thea Sundler

Thea Sundler hette klockarns fru.
Samma dag som Schagerström friade,
satt Thea Sundler ensam i klockargården.
Hon satt och önskade och längtade.
När man vet, att man är obetydlig och ful
och när man förstår, att den man älskar
inte har en tanke åt hennes håll-då
har man väl rätt att sitta och önska ?
När man är tafatt och blyg

och inte har något att komma med
i sällskapslivet--då kan man väl
få sitta och önska från morgon till kväll ?
Önskningar förmår ju ingenting,
varken nu eller i framtiden.

Man får vara nöjd med att man bor i kyrkbyn,
alldeles intill vägen, så att man får se honom
gå förbi nästan varje dag.

Varje söndag får hon höra honom predika.
Ibland blir hon bjuden till prostgården,
och då får hon vara i samma rum som han,
fastän hon är så blyg,
att hon inte kan säga ett enda ord till honom.

Thea hade aldrig önskat Charlotte något ont.
Nej--men nog hade hon hoppats ibland,
att Charlotte skulle bli kär i någon annan.
Thea hade varit med på den bjudningen,
då Charlotte halvt på skämt ropade,
att hon skulle ta Schagerström, om han friade.
Tänk om det hade blivit så!
Och när Thea satt i kyrkan helt nyligen
och såg hur Schagerström tittade på Charlotte--då
kunde Thea inte låta bli att önska,
att han skulle finna Charlotte vacker.
Det var väl ingenting orätt man gjorde,
om man önskade att Charlotte fick en rik man ?

Medan nu Thea satt där vid fönstret,
såg hon plötsligt Karl-Artur komma på vägen.
Han var på väg för att hälsa på henne!

Hon blev förstas både häpen och glad,
och samtidigt överväldigad av blyghet.
-- Får jag sitta ner ett par minuter bara ?
frågade Karl-Artur.
-- Naturligtvis ! Det är ju en alltför stor ära
för en enkel klockarfru ! sa Thea rodnande.
-- Kära fru Sundler, sa Karl-Artur,
finns det något vackrare än enkelheten ?

Han sa, att han först nyligen hade fått veta,
att Thea Sundlers mor en gång för länge sen
hade gjort hans släkt en mycket stor tjänst.
Han sa att han var ledsen
för att han inte hade vetat detta förut.
Thea blev överlycklig.
Men hon kunde inget säga, inget förklara.
Hon bara mumlade några ord,
som han troligen inte uppfattade.

Karl-Artur fortsatte att tala-öppet
och förtroligt som en gammal vän.
Han bekände, att han inte ville bli prost
och inte heller kyrkoherde.

Han ville inte ha en stor prästgård.
Bara en liten stuga ville han ha-
den skulle ligga vackert i en björkdunge
vid en sjöstrand.

Thea satt som förhäxad. Hon förstod,
att Karl-Artur på detta sätt
ville visa människorna vägen
till den sanna lyckan.
Aldrig hade hon råkat något så ungt och rent!
Ack, vad han skulle bli älskad !
Men så kom hon att tänka på en sak.
Det var något som inte stämde. Hon sa:
-- Men... när jag sist var i prostgården,
så tyckte jag precis, att Charlotte sa,
att pastorn ville bli lektor vid en skola ?

Då sprang Karl-Artur upp från stolen.
-- Har Charlotte sagt det? ropade han.
Att jag skulle söka ett lektorat?

Han frågade så häftigt, att hon blev rädd.
Hon svarade stilla, att såvitt hon mindes,

så hade Charlotte sagt det.
Blodet steg honom åt huvudet.
Han gick upprörd fram och tillbaka.
Thea hade velat falla ner på knä

och be om förlåtelse för vad hon hade sagt.
Hon sträckte ut handen och tog hans.
I sin förtvivlan böjde hon sig ner
och kysste hans hand.
Han ryckte den hastigt till sig.
Så blev han stående och bara såg på henne.
Till sist sa han:
--Jag tror att den här sommaren
är den varmaste och vackraste jag minns.
Har inte alla dagar varit långa-långa
och ljusa--längre och ljusare,
än någonsin förr ?
Smultronen har aldrig varit så söta,
fågelsången har aldrig klingat så vackert,
och människorna har aldrig varit så glada
och nöjeslystna som under detta år.
Men den sköna sommaren
har varit till hjälp för Charlotte.
Jag har blivit som berusad

av denna värme i naturen, denna blidhet,
denna allmänna glädje.
Jag har gått omkring som en blind.
Charlotte har sett min kärlek växa,
liksom min längtan, min iver att äga henne.
Och då har hon fört mej mot avgrunden.
Hon såg, hur sommaren gjorde mej sorglös.
Hon har bara gått och väntat på
ett ögonblick av svaghet
för att locka mej att söka lektoratet.
Men Gud har skyddat mej !

Han gick tätt inpå Thea Sundler.
Han såg kanske, att hon njöt av hans ord,
ja, att hon kände sig lycklig och hänförd.
Ett drag av harm flög över hans ansikte.
-- Men tro inte, att jag tackar er
för vad ni berättade om Charlotte!
ropade han. Jag vill aldrig se er mer !

Han rusade ut. Men Thea gick in i förmaket.
Hon kastade sig förkrossad ner på golvet
och grät så, som hon aldrig gråtit förr.

5. I prostgårdens trädgård

Det tog bara fem minuter för Karl-Artur
att gå från klockarns till prostgården.
Men under dessa fem minuter
tänkte han många stränga och stolta tankar.
I dag måste det komma till en uppgörelse !
Charlotte måste äntligen förstå,
att jag inte kan sträva efter de fördelar,
som hon vill ha. Jag måste tjäna Gud-jag
har inget val.
Förr sliter jag henne ur mitt hjärta.

Men just då han kom fram till prostgården,
slogs grindarna upp framför honom.
En elegant vagn kom utfarande,
dragen av fyra svarta hästar.
Det var brukspatron Schagerströms vagn !
Han hade kommit för att fria till Charlotte!
Som en blixtnö slog honom den tanken.

I nästa ögonblick kände han,
att Charlotte hade svarat ja till frieriet.
Han skulle mista henne!
Han skulle dö av förtvivlan.

Men nu såg han henne komma ut.
Hon var röd om kinderna, ögonen glänste.
Hon kom för att berätta för honom,
att hon skulle gifta sig
med den rikaste mannen i Korskyrka-det
förstod han.
Han stampade i marken och knöt nävarna.
-- Kom mej inte nära! ropade han.

Charlotte stannade. Hon sa obesvärat:
-- Men vad går det åt dej ?
-- Det vet du bättre än någon annan !
Vad hade Schagerström här att göra?

Charlotte gick tätt inpå honom.

Hon lyfte handen mot honom.

-- Så du tror att jag skulle bryta mitt ord
för Schagerströms pengar! sa hon.

Så vände hon honom föraktfullt ryggen
och gick sin väg. Karl-Artur ropade:

-- Men han har i alla fall friat?

Utan att svara rätade hon upp nacken
och fortsatte att gå.

-- Charlotte ! Stanna ! ropade han
och följde efter henne. Älskade Charlotte!

Det var något i Karl-Arturs röst,
som kom Charlotte att stanna.

Han var genast framme hos henne.
Han drog henne med sig in i bersån,
tog henne i sina armar och kysste henne.

Han lade sig på knä framför henne
och talade varmt om hennes trohet,
hennes kärlek, hennes hjältemod.

Han brukade aldrig tala så.

Hon var förvånad över hans eld,
över hans hänförelse.

Han brukade nästan vara avvisande mot henne.

Det var, som om han tyckte,
att han lockades bort från pliktens väg

av hennes kärlek.

Men nu visste han plötsligt,
att hon inte kunde bli någon fara för honom.

Hon var ingen slav under penningen !

De satt tysta. Han höll henne i famnen.

Han ville viska till henne, att nu,
när han visste hurdan hon var, nu vågade han.

Nu ville han ta ett bättre avlönat arbete,
han ville skaffa dem ett anständigt levebröd.

Han gjorde en ansträngning
för att kunna säga vad han ville ha sagt.

--Ack, Charlotte, började han,
hur ska jag någonsin kunna återbetala
vad du i dag har försakat för min skull,
när du sa nej till Schagerström ?

-- Min älskade vän, svarade Charlotte,
jag är inte orolig. Jag är säker på,
att du kan ge mej fullgod ersättning.

Ersättning? Vad menade hon?
Varför höll hon huvudet neråt sa där
Varför såg hon honom inte i ögonen ?

-- Vad menar du med ersättning? sa han.
Jag har ju ingenting att bjuda dej !

Hon viskade i hans öra:
-- Du tror alldeles för lite om dej själv !
Du kan ju bli både domprost och biskop !

Han flyttade sig så häftigt ifrån henne,
att hon höll på att falla.
--Jaså, sa han, du väntar dej,
att jag ska bli både domprost och biskop.
Det var alltså därför som du sa nej,
när Schagerström friade !

då Charlotte teg, upprepade han frågan.
-- Hör du inte, att jag frågar,
om du sa nej till Schagerström
därför att du tror att jag ska bli
både domprost och biskop ?

Nu steg färgen på hennes kinder.
Hon knyckte på nacken.

I en ton av djupaste förakt ropade hon:
-- Naturligtvis !

Han ville inte längre sitta bredvid henne.
Han kände en oerhörd smärta,
men han försökte tala milt och vänligt.
--Jag är mycket tacksam för din ärlighet.
För dej är den yttre ställningen allt.

En trogen strävan att gå i Kristi fotspår
-- det har ingen betydelse för dej.
-- Kära Karl-Artur, jag vet nog ditt värde,
Fast jag inte gör mej till så mycket för dej
som Thea Sundler och de andra fruarna.

Nu började han tala förmanande till henne.
Han sa, att hon var högmodig och fåfäng
och att hon bara tänkte på det jordiska.
Men hon hörde inte längre på honom.
-- Hur dålig jag än är, sa hon stilla,
så sa jag ändå nej till Schagerström.

Då blev Karl Artur rent förfärad.
-- Gode Gud, hurdan är du skapad ?

Nyss erkände du ju själv,
att du sa nej till Schagerström
därför att det var finare med en biskop !

Under allt detta hörde Karl-Artur
en liten lugnande röst i sitt inre.
Den varnade honom. Den sa till honom,
att han skulle akta sig.
Den frågade, om han inte hade märkt,
att Charlotte var alldeles för stolt
för att försvara sig ?
Hon var sådan, sa rösten,
att om någon trodde henne om ont,
så sökte hon aldrig få denne på andra tankar.

Nu svarade Charlotte:
-- Kära Karl-Artur, det var mest ett skämt,
det där jag sa om fint och finare.
Jag tror visst inte,
att du kan bli domprost eller biskop.

Karl-Artur var redan sårad, upprörd.
Nu blev han alldeles utom sig.

Han sträckte upp armarna i luften,

han höjde rösten till ett skrik.

Han kände en obeskrivlig avsky för henne.

-- Nu ser jag dej sådan du verkligen är!

ropade han. Aldrig, aldrig, aldrig

kommer jag att gifta mej med en sådan som du !

Det skulle bli mitt fördärv.

-- Någon nytta har jag väl gjort dej,

sa Charlotte. Det är väl ändå mej,

du har att tacka för att du är magister.

-- Se där! ropade han till svar.

Nu vill du påminna mej om,

att du har väntat på mej i flera år

och att jag alltså måste gifta mej med dej.

Men det tjänar ingenting till !

Jag ska aldrig gifta mej

med någon annan än den,

som Gud väljer ut åt mej !

--Tala inte om Gud ! sa Charlotte.

--Ja, jag ska låta Gud välja åt mej !

Den första ogifta kvinna jag ser,

ska bli min hustru !

-- Karl-Artur ! ropade Charlotte.

-- Kom mej inte nära ! skrek han.

Hon slog armarna om honom.

Med ett skrik av avsky

tog han ett järngrepp om hennes armar

och slungade ner henne på bänken igen.

Sedan sprang han därifrån.

6 Dalkullan

Han var så upphetsad, att han skrattade vilt
när han sprang fram till grinden.

Visste han, att han nu gav sig ut

på den farligaste vandringen i hela sitt liv ?

Jag vill visa Jesus, tänkte han,

att jag älskar Honom utan gräns.

Därför ska Han välja en hustru åt mej.

Men snart blev han rädd.

Det var den gamla syndiga människan,

som bodde i hans bröst
och som varnade honom för den farliga färden.
Tänk, om han skulle möta lagårdspigan,
som satt och mjölkade där ute på ängen !
Hon var lång som en karl,
och hon hade tre oäkta barn.
Tänk, om han skulle möta gästgivarens dotter,
som just nu gick där inne i småskogen !

Nej, ingen av dem kom ut på vägen.
Var det Gud, som hade varnat honom ?

Nu äntligen kom det en kvinna
gående emot honom på landsvägen.
Henne kunde han inte undvika.
Det var Torpar-Matts-Elin.
Hon var ful, ja vanställd i ansiktet.
Hon var kanske den fattigaste i socknen.
Hon var föräldralös
och hade tio oförsörjda syskon.
Karl-Artur kände kallsvett i pannan.
Men han knäppte händerna och fortsatte.
Det är Guds vilja,
att jag ska hjälpa Torpar-Matts-Elin,
tänkte han, medan de närmade sig varann.
Men när det bara var två steg mellan dem,
vek hon plötsligt av från vägen.
Han kände, hur en väldig tyngd lyftes
från hans bröst. Han tänkte:
Gud är med mej. Kristus skyddar mej.
Nu kommer snart den rätta !
Kristus har prövat mej. Han har sett,

att jag menar allvar. Jag viker inte.

Han fortsatte vägen framåt.
En minut senare såg han en ung flicka
komma ut ur en liten stuga vid vägen.
Hon kom nu upp på själva landsvägen.
Han stannade tvärt och tänkte:
-- Se där, där är hon ! Var det inte det jag sa ?

Och han knäppte händerna och tackade Gud.

Flickan var inte från trakten.
Hon var en ung kvinna från norra Dalarna,
som gick omkring och sålde saker i gårdarna.
Hon var klädd i rött, grönt, vitt och svart.
Själv var hon ännu mycket vackrare
än sin sockendräkt.
Hon hade hög panna och ädelt format ansikte.
Framför allt var det ögonen,
som gjorde ansiktet så vackert.
De var djupa och sorgsna,
och ögonbrynen var täta och svarta.
Lång och ståtlig var hon också-inte
smärt, men väl byggd.

Hon var frisk och stark, det syntes genast.
På ryggen bar hon en stor svart lädersäck,
som var full med handelsvaror,
Men ändå gick hon alldeles rak i ryggen
och rörde sig så lätt.

Karl Artur stod som bländad.
Här var hans brud--grann och vacker-men
också fattig. Hon skulle inte tveka
att förena sig med en man,
som ville förbli fattig i hela sitt liv.
-- Du stirrar på mej, du,
som om du hade mött en björn,
sa hon nu med ett litet skratt.

Så ville hon gå förbi honom,
men han hejdade henne och sa:
-- Du får inte gå. Jag måste tala med dej.
-- Inte kan jag sälja något till dej här.
Men är du inte prästen här i socknen ?
Jag tyckte jag såg dej i predikstolen.
--Jovisst, men jag är bara hjälppräst här.
-- Men du bor väl i prostgården ?

Om Vi går dit, så får du köpa hela säcken.
--Jag vill inte köpa dina varor, sa han.
Jag vill fråga dej, om du vill bli min hustru.
Han sa det med högtidlig, ansträngd röst.

Hon vände sig hastigt emot honom.
Menade han allvar? Hon sa lite likgiltigt:
--Vi kan mötas här klockan tio i kväll.
Nu har jag mitt att tänka på.

De skildes åt. Han vek av uppåt skogen.
Han kastade sig ner på marken.
Vilken lycka ! Vilken underbar lycka !
Nu var han fri från Charlotte!
Hon skulle aldrig mer få locka honom
att bli en slav under pengar och ställning.
Den enkla, fattiga flicka han just mött
skulle låta honom gå i Jesu fotspår.
Han såg framför sig den lilla gråa stugan,
han såg det fattiga, ljuvliga livet.

Han sov i skogen flera timmar.
På kvällen gick han till Thea Sundler.

Han var glad och lättsam
och frågade om han kunde få lite kvällsmat.
Snart berättade han för henne,
att han hade slagit upp med Charlotte
och- att Gud hade valt en ny brud åt honom.

Hur länge hade inte Thea gått och hoppats
att få tala med den unge pastorn,
att få bli hans vän och förtrogna !
Och nu hade det äntligen skett!
Han kom till henne och gav henne
sina innersta tankar och känslor.

Det Var en stor lycka för henne.
Kan man då begära,
att hon skulle tala förstånd med honom ?
Eller- att hon skulle försvara Charlotte?

Nej, Thea gjorde inget för att varna honom.
Hon tyckte, att allt detta var underbart.
Tänk, att så där lägga sitt öde i Guds hand !
Tänk, att slita den älskade ur sitt hjärta
för att kunna vandra i Jesu fotspår!

Karl-Artur blev visst inte avskräckt.
Thea uppmuntrade honom i stället
att gå vidare. Charlotte hade retat honom,
För att han skulle slå upp, menade Thea.
Men det ville inte Karl-Artur tro.
-- Kanske pastorn tror mej, sa hon,
när Charlotte förlovar sej med Schagerström
någon av de allra närmaste dagarna !

Den kvällen och natten
satt Karl-Artur i en skogsbacke
och talade med den brud som Gud gett honom.
Han talade inte kärlek med henne.

Han förklarade i stället,
att han ville leva sitt liv i Kristi tjänst.
Hon lyssnade stilla, hon svarade milt,
och hon instämde blygt i hans tankar.
Allt detta gav honom lugn och glädje.

7. Vid morgonkaffet

När Karl-Artur på morgonen kom in i matsalen,
tog Charlotte emot honom precis som vanligt.
Han blev nästan förargad för detta.
Hon räckte fram handen mot honom,
men han gick bara och satte sig vid matbordet.
Charlotte höll upp kaffe åt honom.
Så sa hon, lugnt och obesvärat,
som om hon frågade efter något vardagligt:
-- Nå, hur gick det för dej i går?
-- Gud hjälpte mej, svarade han bara.
Charlotte satte sig ner hastigt,
som om benen inte ville bära henne.
-- Gud nåde oss, sa hon förskräckt,
du har väl aldrig gått sta
och gjort några galenskaper?
-- Hörde du inte i går vad jag sa,
att jag skulle göra ? frågade Karl-Artur.
--Jo, visst hörde jag det, men kära du,

det trodde jag bara var ett skrämskott !
-- Du kan vara säker på, att när jag säger,
att jag ska lägga mitt öde i Guds hand,

så gör jag det också, svarade han.

Charlotte teg. Hon tog socker och grädde
och bröt sönder en rågskorpa.

Karl-Artur satt och undrade,
varför hon var så ängslig.

Thea hade nog ändå fel, tänkte han.

Charlotte hade tydligen ingen tanke på
att förlova sig med Schagerström.

Då borde hon närmast ha varit glad nu.

-- Du rusade alltså i väg

och friade till den första du mötte?

sa hon i samma obesvärade ton som nyss.

--Ja, Charlotte, jag lät Gud välja åt mej.

-- Och det gick förstås rent på tok!

utropade Charlotte.

--Ja, att förlita sej på Gud,

det har alltid varit galenskap, det,

i dina ögon, sa han tillrättavisande.

Jag har aldrig känt mej så lycklig som nu,

tillade han sedan.

--Jaså, du är lycklig, sa Charlotte.

--Jag ser min väg klar framför mej.

Jag kan nu leva ett liv i Jesu anda.

Gud har sänt den rätta kvinnan i min väg.

Det var något i Charlottes lugn,
som oroade Karl-Artur. Förstod hon inte.

att det hela var allvar-att

saken var avgjord för all framtid ?

-- Det gick visst bättre för dej

än jag trodde, sa Charlotte helt lugnt.

Jag ska ingenting säga, förrän du har sagt,
vem du är förlovad med.

-- Hon heter Anna Svärd, sa han. Anna Svärd.

-- Är det någon, som jag känner?

--Jag tror nog att du har sett henne.

Hon är en enkel flicka från Dalarna.

Så hon är inte någon av dina fina bekanta.

Charlotte ropade till så häftigt,
att han måste se på henne.

-- Men det kan väl aldrig... Karl-Artur,

Gud i himlen... den där dalkullan,
som var inne i köket här i går-hon
hette visst Anna Svärd. Är det hon ?

Charlotte måste vända sig bort. Hon grät.
Jaså, hon tog saken på det sättet?
tänkte han. Men då hade Thea allt haft fel !
Han ville inte se hennes häftiga sorg.
Men när han reste sig för att gå,
sa Charlotte utan att vända sig om:
-- Gå inte, vi måste få tala mer om detta !
Det är så förfärligt. Det kan inte få ske.
-- Det gör mej ont, att du tar det så hårt.
Men jag försäkrar dej, Charlotte,
att du och jag var inte skapta för varann.

Hon for upp från stolen vid dessa ord.
Hon stampade i golvet och ropade:
--Tror du jag gråter för min egen skull ?
Tror du, att jag bryr mej om,
att jag blir olycklig? Begriper du inte,
att det är dej, jag gråter över ?

Du är ämnad att bli något stort, du,

men det går alltihopa i putten,
om du tar dej en sådan hustru.
-- Så du uttrycker dej ! sa Karl-Artur.
--Jag säger vad jag menar.
Och om du absolut vill ha en bondflicka,
så ta åtminstone en härifrån trakten,
som du känner till, det råder jag dej.
Gå inte och gift dej med en sådan där-en
gårdfarihandlerska,
som har löpt land och rike omkring.
Du är väl inte något barn !
Du måste väl begripa,
vad hon har varit med om !
-- Hon är den brud, som Gud har valt åt mej
påminde han henne.
-- Det är hon visst inte !

Kanske tänkte Charlotte, att den brud,
som Gud har bestämt åt Karl-Artur,
det var hon själv. Hon knöt händerna
för att återfå herraväldet över rösten.
--Tänk på dina föräldrar ! sa hon.
--Jag är inte rädd för mina föräldrar.

De är allvarliga kristna, de ska förstå mej.
-- Överstinnan--ska hon förstå ?
ropade Charlotte. Gud, Karl-Artur,
så lite du känner din egen mor,
om du tror, att hon nånsin ska ta emot
en dalkulla som sin svärdotter!
Och din far kommer att bryta med dej,
han kommer att göra dej arvlös.
-- Låt oss inte tala om mina föräldrar !

-- Nej--men om prosten och prostinnan,
om biskopen i Karlstad och om domkapitlet !
Vad tror du de ska säga,
då de får höra talas om en präst,
som rusar ut på landsvägen
-och friar till den första kvinna han möter?
Och vad ska folk säga här i Korskyrka?
Du måste kanske flytta härifrån.

Folk kommer att tappa aktningen för dej.

Ingen ska komma till kyrkan då du predikar.
Du blir skickad till finnsocknarna i norr.

Du får aldrig någon befördran.
Du får sluta dina dagar som fattigpräst.

Charlotte var riktigt i tagen,
men så tvärtystnade hon, för hon märkte,
att hon inte gjorde det minsta intryck
på honom med de många häftiga orden.
Men hon frågade ändå:
-- Är det inte sant som jag säger?
Kan du neka till att det är sant ?

--Jag kan inte resonera med dej om detta,
sa Karl-Artur lite högdraget.
Du talar bara om befordran
och om att stå väl med de mäktiga.
Men jag menar, att ett liv i fattigdom
med en enkel hustru,
som själv bakar brödet
och skurar golvet--det är detta,
som gör honom fri och oberoende.
Jag vill inte vara en sån där präst
som bara visar vägen för andra-

Jag vill också gå den själv.

Charlotte rodnade och log milt.
Så sa hon något mycket överraskande:
-- Tror du inte,
att jag också kan baka och skura?

Skämtade hon, eller vad var meningen ?
--Jag vill inte stå i vägen för dej,
fortsatte hon. Du, du ska tjäna Kristus,
och jag ska tjäna dej. Jag kom hit nu
för att säga dej, att allt skulle få bli
precis så som du ville.
Jag kan göra allt för dej,
bara du inte jagar bort mej.

Han blev häpen--men också rädd
att det kunde vara en snara.
--Min älskade, fortsatte Charlotte,
du vet inte vad jag har gått igenom i natt.
När jag var så nära att mista dej--då
förstod jag hur stor min kärlek är.

Hans blick försökte läsa i hennes själ.
Hon lyfte ansiktet mot honom.

Det var dödsblekt av ängslan.
-- Älskar du mej inte mera, Karl-Artur?

Han tänkte säga, att han hade slitit henne
ur sitt hjärta. Men så kände han,

att detta inte var sant. Han sa:
-- Bara du inte leker med mej ?
-- Karl-Artur, nog ser du att jag menar allvar.
-- Men jag har redan frågat Anna Svärd,
om hon vill bli min hustru,
svarade han osäkert.
--Ack, nog kunde du ställa det till rätta,
om du ville. Med henne
har du bara varit förlovad en natt.

Hon slog armarna om honom.

--Jag begär ingenting, ingenting, sa hon.
Jaga bara inte bort mej !

Han stod ännu osäker. Var det möjligt,
att hon gav efter helt och hållet ?
-- Men du måste låta mej gå min väg, sa han.
--Du ska bli en verklig, levande vägvisare.

Du ska lära mänskorna att gå i Jesu fotspår,
och jag ska hjälpa dej.

Äntligen trodde han henne. Han förstod,
att deras långa strid var över.
Det var han, som hade segrat.
Nu kunde han känna sig säker.
Han böjde sig ner för att kyssa henne,
då dörren öppnades. Han vände sig om,
och såg husjungfrun stå på tröskeln.
-- Det är en blombukett, som kommer
från brukspatron Schagerström, sa hon.
-- Det är ett misstag, sa Charlotte.
Varför skulle jag få blommor från honom ?
Gå och ge budet tillbaka blommorna !
-- Men budet säger, att fröken ska ha dem,
envisades husjungfrun.
-- Nå, lägg dem där då, sa Charlotte.

Karl-Artur drog ett djupt andetag.
Charlotte tog alltså emot blommorna ?
Nu visste han tillräckligt. Han sa:

--Jag förstår, att du vill skicka ett tack

med budet till Schagerström.

Då ska jag inte störa.

Så bugade han sig och gick.

Charlotte stod kvar, modlös.

Hade hon då inte varit nog undergiven

för att rädda mannen som hon älskade ?

Varför skulle buketten komma just nu ?

Ville inte Gud, att han skulle bli räddad ?

Hon gick bort till bordet med blombuketten.

Nästan utan att veta vad hon gjorde,

började hon plocka sönder blommorna.

Nu kom husjungfrun med ett brev till henne.

Det var från Karl-Artur. Hon slet upp det.

En guldring föll till golvet

genom hennes darrande händer.

Hon lät den ligga för att läsa de rader,

som Karl-Artur hade rafsat ner.

"En person, som jag råkade i går afton,
antydde, att du troligen genast hade ångrat,

att Du sa nej till Schagerströms frieri.

Därför var det med avsikt Du retade mig så,

att jag slog upp vårförlovning.

Jag förstår nu, att detta var sant,

och jag återsänder härmed Din ring.

Jag antar, att blombuketten betydde,

att Schagerström fortfarande vill bli Din.

Annars hade Du aldrig kunnat ta emot den. "

Charlotte läste igenom brevet flera gånger

utan att törstå.

"En person, som jag råkade. . . "

Hon förstod att det måste vara Thea Sundler.

När hon stod där med brevet, tyckte hon,

att något halt och slemmigt,

något som liknade en stor orm,

slingrade sig uppåt hennes kropp

och ville kväva henne.
Det var det ondskefulla förtalets orm,
som snärjde in henne
och tog henne fången för långa tider.

8. Frieriet

Charlotte satt på sitt rum och skrev brev.
Hon skrev till Karl-Arturs mor i Karlstad,
överstinnan Ekenstedt. Hon var den enda,
som alltid hade förstått Charlotte.

Hon skrev sida upp och sida ner
och berättade om hur allt hade gått till.
Hon ville försvara sig mot förtalet.
Men när hon läste igenom brevet,
märkte hon, att hon hade kommit att ge
en ofördelaktig skildring av Karl-Artur.
Ja, när föräldrarna läste detta brev,
skulle de kunna bli ursinniga på Karl-Artur.
Hon rev sönder brevet och började på ett nytt.
Hon ville ta skulden på sig själv.
Hon ville rentvå Karl-Artur.
Hon började det nya brevet så här:
"jag hoppas, att min nådiga svärmor

inte skall tänka alltför illa om mig. "
Men därmed kom hon av sig.
Hon visste inte vad hon skulle skriva mer.
Hon satte bara sitt namn
under de korta raderna.
Sedan kom det ett stort lugn över henne-ja,
en stilla, högtidlig glädje.
Hon kände sig likgiltig för alla obehag.
Vreden--hämnden--den sårade stoltheten--den
svikna kärleken--allt
detta hade plötsligt trängts åt sidan.
Hon kände ett stort jubel inom sig
därför att hon hade uppoffrat sig
för den man hon älskade.

Den gamle prosten var en liten, torr gubbe
med kal hjässa, en ofantligt hög panna

och små, pigga ögon. Det bästa han visste,
var att studera blommor och andra växter.
Som yngre hade han varit nära

att bli professor i botanik i Lund.
Men han blev i stället präst i Korskyrka.
Nu, när han hade hjälp av Karl-Artur,
kunde han på nytt ägna sig åt blommorna.

Men han försummade inte sina plikter.
Framför allt ville han sträva efter,
att människorna höll fred i församlingen.
Därför tog han illa vid sig,
när Charlotte så bryskt sa nej,
då Schagerström friade till henne.
Desto gladare blev prosten,
när Charlotte redan dagen därpå visade sig
så lugn, ja, lycklig.

Nu hade prosten länge tänkt fara och hälsa på
hos brukspatron Schagerström.
Genast efter det misslyckade frieriet
hade denne nästan skrattat åt sig själv.
Han hade ju gått och inbillat sig,
att han med sitt frieri skulle göra
den fattiga Charlotte en stor tjänst-och
så hade han blivit så snäst och stukad !

-- Det klädde henne förresten, tänkte han,
att bli så där arg. Det var roligt
att se henne så vacker.
Hon hade minsann inte försökt ställa sig in
hos den rike friaren.
Vilken karaktär den flickungen har!
tänkte Schagerström. Jag hoppas verkligen,
att hon inte tyckte alltför illa om mej.

När den gamle prosten kom på besök,
ställde Schagerström några frågor om henne.
Han fick veta, att hon var föräldralös.
Att hon var fattig, det visste han ju redan.
-- Och Karl-Artur Ekenstedt? Kan han gifta sej
med henne på sin lön ?

Det vore det sista man kunde säga,
svarade prosten rakt på sak.
Efter en stunds samtal sa Schagerström,
att han satt med i en styrelse,
som just skulle utse ny predikant
vid ett bruk i Värmland.
Lönen var inte stor,
men prästgården var trevlig.
--Tror pastorn, att den platsen kunde passa ?

Prosten blev väldigt förvånad över frågan,
men han var en slug gubbe.
Han drog fram sin snusdosa,
fyllde sin stora näsa med snus,
putsade den med en silkesnädduk
och tog så till orda:
-- Brukspatron kan inte finna en ung man,
som är mer värd att hjälpa.
--Ja, då är saken avgjord, sa Schagerström.

Prosten var alldeles ofantligt belåten.
-- Kom med till prostgården, sa han,
och tala om det här för det unga paret !
Kom och se deras lycka !

Schagerström log. Detta tyckte han om.
-- Men tänk om jag kommer olägligt ? sa han.
-- Visst inte ! Kommer aldrig på fråga !
När man kommer med en sådan nyhet !

Då de båda männen kom till prostgården,
var Charlotte borta på kafferep
tillsammans med prostinnan.

Men Karl-Artur var hemma.
Han satt vid den väldiga skrivpulpeten
och förde in födda och döda
i en kolossal journal.

Karl-Artur blev upprörd,

nar han såg Schagerström komma
tillsammans med prosten.
Han trodde, att det nu var klart,
att hon och Schagerström skulle förlova sig.
Inte för att det angick honom
vem Charlotte nu skulle gifta sig med,
men han tyckte, att det var något ofint,
ja, något hänsynslöst med denna brådska.
-- Det är egentligen för att träffa dej,
som brukspatron tittar in, sa prosten.
Charlotte borde väl vara med här,
men redan nu kan jag säga dej,
att du kommer att bli nöjd, min unge vän,
du kommer att bli nöjd.

Prosten talade i vänlig ton,
men det hjälpte inte.

Karl-Artur stod där stram och mörk.
-- Om brukspatron har något att säga mej,
så behöver han inte vänta på Charlotte,
sa han. Hon och jag har ingenting mer
att göra med varandra.

Han sträckte ut vänstra handen
för att de båda andra skulle se,
att han inte längre bar någon ring.
-- Brukspatron friade vid tolvtiden i går.
En timme efteråt var vår förlovning uppslagen.
-- Men Charlotte har inte sagt ett ord om det !
utbrast prosten.
-- Förlåt, farbror, sa Karl-Artur,
men jag ser ju tydligt,
att farbror har sin hand med i det här.
--Vi ska gå in till mej och klara upp det här,
sa prosten stelt och högtidligt.
De gick in i hans arbetsrum.
-- Det är sant, sa prosten,
att jag har rått Charlotte att säga ja
till Schagerströms frieri.
Hon har väntat på dej i fem år nu.

Charlotte äger inte ett öre,
och då jag faller ifrån,
står hon helt ensam och utan skydd.

Men hon brydde sej inte om vad jag sa.
Hon gick efter sitt eget huvud
och sa nej till Schagerström.
Därmed var saken avgjord,
och vi har inte talat mer om den.
När jag besökte Schagerström i dag
i ett helt annat ärende, så visste jag inte,
att förlovningen var uppslagen.
Jag trodde, att han skulle vara misslynt
för att Charlotte hade svarat så bryskt,
men Schagerström tyckte tvärtom,
att Charlotte hade svarat rätt.
Ja, han var så nöjd,
att han bara tänkte på er lycka.
Och nu vill han skaffa dej, Karl-Artur,
platsen som pastor vid bruket i Örtofta.
Det var för att tala om detta,
som han följde med mej hit till prostgården.
Och nu tycker jag, att du ska be om ursäkt
för dina gemena anklagelser.

Karl-Artur reste sig upp.
Han ställde sig rak och stolt
med armarna i kors över bröstet
och ryggen mot bokhyllan.
--Jag medger, sa han, att jag inte är
något passande parti för Charlotte.
Men tänk efter, hur hon har handlat !
Hon låtsades stolt avvisa Schagerström.
Men det var aldrig hennes mening
att skrämma bort honom för alltid.
I stället lät hon mej göra brytningen.
Hon sa saker som hon visste skulle såra mej,
ja, göra mej ursinnig. Hon lyckades också.
Jag bröt med henne, och nu tycker hon,
att hon har vunnit spelet.
Hon kastar skulden på mej.
Vem kan sen klandra henne
för att hon säger ja till Schagerström ?

Prosten hade blivit allmer uppretad.
Han ville säga något, men blev avbruten.
-- Förlåt, farbror, sa Karl-Artur,
jag har ännu något att säga.

När jag hade blivit tvungen

att bryta förlovningen med Charlotte,
sände Gud i min väg en annan kvinna,
en enkel, flärdlös kvinna av folket.
I går kväll lovade vi varandra evig trohet.
Jag är fullkomligt lycklig,
men jag tänker inte ta på mej en skuld
som jag inte har.
-- Du ska nog tänka över det här,
sa prosten. Charlotte har sina fel-hon
är häftig och högfärdig.
Men bakslug eller illistig
eller penningkär, det har hon aldrig varit.

Nu kom den gamla prostinnan in i rummet.
---- Det är klart, sa hon, att prosten och jag
helst ville stå på Charlottes sida.
Men jag vet inte om vi kan göra det.
Det är så mycket, som jag inte kan förstå.
Varför har hon ingenting sagt till oss ?
Och varför tiger hon bara,
när folk är förargliga mot henne ?

Vi var på kafferep nyss, hon och jag.
Hon hörde alla elaka ord och skvallret,
men hon försvarade sej inte.
Hon satt så undergiven som en korsfäst
och lät dem vara så elaka de förmådde.
Och den som var allra värst,
det var organistens fru, Thea Sundler,
som jag aldrig har kunnat tåla.
Men tror ni, att Charlotte sa något ? Nej då.
Kan hon ha gott samvete då hon uppträder så ?
Jag bara frågar.

Prosten funderade ett slag. Så sa han trött:
--Vi får nog ingen klarhet i detta nu.
Det visar sej väl med tiden.
--Men jag vill ha besked redan nu,
sa Karl-Artur. Jag är präst,
och folk kommer ått klandra mej,
om de inte får klart för sej,
att det var Charlotte själv,
som drev mej att bryta förlovningen.
-- Då får vi fråga henne själv.

--Jag behöver ett säkrare vittne,

sa Karl-Artur. Då sa Schagerström:

--Jag har ett annat förslag.

Det gäller ju att få veta,
om fröken Löwensköld med vett och vilja
har lurat sin fästman att slå upp,
för att hon skulle få säga ja till mej.

Är det inte så ?

Jo, så var det.

--Jag anser, att allt är ett missförstånd,
sa Schagerström. Jag föreslår därför,

att Jag nu upprepar mitt frieri.

Jag tror och vet, att hon svarar nej.

-- Men vill brukspatron stå för följderna?
frågade Karl-Artur. Tänk, om hon svarar ja!

-- Hon kommer att svara nej.

Karl-Artur smålog lite misstroget.

-- Hon kommer att svara ja, sa han,
om hon inte blir varnad på något sätt.

--Jag tänker inte fråga henne personligen,
sa Schagerström. Jag tänker skriva.

Han gick fram till prostens skrivbord
och skrev ett par rader.

"Förlåt, om jag plågar fröken än en gång,
men då jag av er fästman har fått höra,
att er förlovning är uppslagen,
vill jag nu upprepa mitt anbud."

Han visade Karl-Artur brevet.

Karl-Artur nickade.

Prosten kallade på tjänsteflickan.

-- Ge detta brev till fröken Charlotte.

Säj henne att brukspatron väntar på svar.

Tjänsteflickan gick upp till Charlotte,
som satt och spelade spinett på sitt rum.

De fyra satt tysta och väntade.

Där uppifrån hörde man

de svaga, surrande tonerna från spinetten.
De tordes inte se på varandra,
de bara lyssnade. De hörde flickans steg
i trappan. Så öppnades en dörr där uppe.
Musiken tystnade.
Nu läser Charlotte brevet, tänkte de.

Den gamla prostinnan satt och darrade.
Prosten bad med knäppta händer.
Karl-Artur hade slängt sig ner i gungstolen
och log ett misstroget leende.
Schagerström såg lugn och kall ut,
så som han brukade,
när viktiga affärer skulle göras upp.
Nu gick någon med lätta steg
över golvet där uppe.
Charlotte sätter sej vid skrivbordet,
tänkte de. Vad skriver hon ?

Om ett par minuter hördes lätta steg
över golvet igen. Dörren öppnades
och stängdes sedan. Det var tjänsteflickan,
som nu skulle komma ner med svaret.
Alla försökte behålla sitt lugn,
men ingen kunde hålla sig stilla.
Alla fyra stod i ytterrummet,
när flickan kom ner.
Hon gav Schagerström Charlottes brev.
Han öppnade och läste det.

-- Hon har svarat ja, sa han-och
han lät mycket besviken på rösten.
Han läste upp brevet för de andra.

"Om brukspatron vill gifta sig med mig
efter allt ont som man säger om mig,
så kan jag inte annat än tacka ja."

--Jag får lyckönska brukspatron,
sa Karl-Artur med sin försmädligaste röst.
-- Men det här var ju bara ett prov,
sa prostinnan. Brukspatron är ju inte bunden
på något sätt av detta.

-- Nej, naturligtvis inte, sa prosten.

Schagerström visste inte riktigt,
hur han skulle ställa sig till saken.

Då hördes rullandet av vagnshjul.
Det var Schagerströms stora resvagn,
som stannade framför trappan.
-- Får jag be prosten och prostinnan
framföra mitt tack till fröken Löwensköld

för det svar hon har gett mej,
sa Schagerström. Jag måste nu resa bort
på två veckor--en resa som bestämdes
för ett par veckor sedan.
Så snart jag kommer tillbaka,
hoppas jag, att hon tillåter mej
att ordna med lysning och bröllop.

9. De avklippta lockarna

När Schagerström hade rest sin väg,
gick Karl-Artur tillbaka till sitt arbete.
Prosten och prostinnan var ensamma kvar.
--Jag förstår mej inte på Charlotte.
Jag måste be om en förklaring, sa prosten.
Ena dagen säger hon nej till Schagerström.
Andra dagen tar hon tacksamt emot hans anbud.
Jag måste tala allvar med henne.
-- Hon har aldrig brytt sej om
vad folk säger om henne, sa prostinnan.
Men detta går för långt.

Prostinnan såg, att hennes man var ond.
--Vet du vad ? sa hon. Jag undrar,
om du är tillräckligt förberedd
för att tala med Charlotte nu genast.
Ska du inte vänta till i eftermiddag?

Jo, det var nog bäst, tyckte prosten.
Men så blev det tid för middagen,

och sen skulle prosten sova en stund.

Sedan kom det ett brudpar,
som ville bli vigda av prosten själv.
Så blev det kaffedags,
och sedan kom kronofogden på besök.
Då blev det brädspel.
Där satt nu de båda gubbarna
och dunkade med sina brickor
ända till liggdags-och
så var det slut med den dagen.

Och så gick nästa dag, och nästa,
och inte blev det någon straffpredikan.
Under tiden satt Charlotte hela dagarna
och klippte gamla kläder till trasmattor.
Hon klippte och klippte utan uppehåll.
Hon gick inte utanför dörren.
Man skulle nästan kunna tro,
att hon hade dömt sig själv till arrest.

Så på tredje dagens kväll,
när prosten och prostinnan låg sida om sida
i den stora bredsängen,
sa prosten med en liten suck:
-- Det är sannerligen ingen lätt sak
att hålla en straffpredikan för Charlotte.
Det är så mycket man kommer att tänka på.
-- Du tänker på alla hennes tokiga påhitt,
sa prostinnan. Men låt allt det där vara !
Laga bara så att vi får reda på,
om det verkligen var hon,
som lockade Karl-Artur att slå upp !
Det är det, som alltsammans hänger på.
--Visst, visst. Men hör du, Gina, minns du,
hur du och jag hade det för sju år sen,
när hon hade mistat båda sina föräldrar
och vi blev tvungna att ta oss an henne ?
Gina, min hjärtevän, då såg du inte ut
som du gör nu ! Man kunde tro,
att du redan var åtti år.
--Ja, svarade prostinnan, det är sant,
att jag var lite dålig, då hon kom hit.
Men hon kom på kant med tjänsteflickan.

Hon grälade på henne mitt i julbrådskan,
flickan gav sej i väg, och jag,
sjuka människa, måste luta fisken
ute i brygghuset. Det glömmet jag aldrig.
-- Nej, skrattade prosten.
Du är en gammal arbetsträl, Gina,
och det visste Charlotte. Hon förstod,
att du skulle bli frisk igen,
bara du fick börja luta fisk
och brygga julöl. Hon räddade livet på dej.
-- Åja, hur var det med dej då? sa prostinnan.
Du hade väl också varit död,
om inte Charlotte hade ramlat ur kyrkbänken.

Prosten förstod genast, vad hon menade.
När Charlotte kom till prostgården,
hade prosten varit alldeles utarbetad.
Prostinnan hade länge gått och tjatat om
att han skulle anställa en pastor.
Men då brukade han bara svara,
att han skulle klara sig ensam.
Charlotte tjatade inte-men
en söndag, när prosten predikade,

somnade hon mitt under hans predikan.
Ja, hon sov så hårt,
att hon trillade ur kyrkbänken
och väckte uppståndelse i hela kyrkan.

Prosten blev naturligtvis förargad,
men efter den betan förstod han,
att han var för gammal för att predika.
Då skaffade han sig en hjälppräst-det
var Karl-Artur-och
sedan levde han upp på nytt.

--Javisst, sa nu prosten,
när han påmindes om detta.
Hon skänkte mej en hel rad goda år
genom det där påhittet. Just det där är det,
som tränger sig på nu,
när jag ska gräla på henne.
Det vill inte bli någon straffpredikan.

Prostinnan torkade bort en tår.

-- Men nog måste du väl ta reda på, sa hon,
om det var Charlotte, som bröt förlovningen ?

-- När man inte ser sin väg klar framför sig,
så är det bäst att stå stilla och vänta,
sa gubben. Det tycker jag vi ska göra.

-- Men du kan inte stå till svars med
att låta Schagerström gifta sej med henne,
om hon är sådan som folk säger!

-- Om Schagerström kom och frågade mej,
så vet jag nog, vad jag skulle svara honom,
sa prosten.

--Jaså--och vad skulle det vara ?

--Jag skulle säga till honom,
att om jag var femti år yngre och ogift...

--Vad ? ropade prostinnan och satte sig upp
i den breda sängen.

--Jo, jag skulle säga till honom,
att om jag var femti år yngre och ogift
och fick se en sådan flicka som Charlotte,
så där full av sprakande liv
och med något visst över sej
som ingen annan har--ja då,
då skulle jag själv fria till henne !

--Ohoj ! ropade prostinnan.
Du och Charlotte ! Jo då du,

då skulle du allt råka väl ut !

Hon fåktade med armarna, ansiktet grimaserade,
och så kastade hon sig tillbaka mot kudden
och skrattade för full hals.

Gubben såg lite argt på henne,
men hon fortsatte att skratta.
Och snart skrattade han med.

De kom så i skratt-tagen,
att de inte somnade förrän efter midnatt.

På torsdagskvällen kom Karl-Arturs mor
åkande till prostgården i en stor resvagn.
Prostinnan skyndade ut, nigande,
och med ett leende,

som räckte ända till öronen.

-- Kära Beate, sa hon, stig ur vagnen
och vila ut efter den långa resan !

Jo, det ville nog överstinnan.

-- Men först måste jag få veta,

om det där elaka stycket,

som Karl-Artur har varit förlovad med,
fortfarande finns kvar i huset? sa hon.

-- Du får utsäkta, Beate, sa prostinnan,
men den som har varit som en dotter
för oss i hela sju år, den kastar vi inte ut
i brådrasket. Förresten så är det ingen,
som vet hur allt det där hänger ihop.

-- Men jag har fått brev från min son
och brev från Thea Sundler
och från Charlotte själv, så jag vet nog,
hur det hänger ihop, sa Karl-Arturs mor.

-- Om du har brev från henne själv,
som visar, att hon är skyldig,
så näggum du får resa härifrån
utan att jag har fått se det brevet.

Prostinnan var så arg,

att hon gick tätt inpå sin väninna.

-- Kör ! Kör ! ropade överstinnan till kusken.

Men just då kom Karl-Artur ut.

Vilket kärleksfullt möte det blev !

Överstinnan slog armarna om sin son
och kysste honom så häftigt och varmt,
som om han hade varit i dödsfara.

-- Men mamma måste komma in! sa Karl-Artur.

Överstinnan sa nej.

--Jag kan inte sova under samma tak
som den människan, som har svikit dej
så skamligt, Karl-Artur, sa hon.

Sätt dej upp i vagnen,

så far vi till gästgivargården.

-- Här skvallras det så mycket, sa prostinnan.

Ska de nu också få detta att sprida ut,
att du inte har velat bo hos oss ?

--Visst ska mamma stanna här,
sa Karl-Artur då med bestämd röst.

Så blev det också.

Medan Karl-Artur tog hand om sin mor,
gick prostinnan in i matsalen.
Där stod Charlotte vid det öppna fönstret.
--Ja, du hörde väl, Charlotte,
att hon inte ville träffa dej ?

--Jag får väl hålla mej undan då,

svarade Charlotte med det största lugn.

Prostinnan höll på att kvävas.
Hon måste in till gubben sin.
--Vad säger du om detta? ropade hon.
Här står Charlotte och hör med egna öron,
att Karl-Arturs mor inte ens vill sova
under samma tak som hon-och
då bara småler hon lika belåtet
som om hon hade blivit drottning av Spanien !

Efter frukosten följande morgon
satt de båda gamla damerna och pratade.
--Ack, kära Gina, sa överstinnan,
jag är mer lycklig, än jag kan säga.
Karl-Artur skrev ju till mej och berättade
om vad som hade hänt. Jag trodde,
att han skulle vara alldeles förtvivlad,
men han verkar ju så nöjd och lycklig.
Beundransvärt, inte sant?
--Ja, han tröstade sej genast,
sa prostinnan med sin torraste röst.
--Ja, jag vet, svarade överstinnan.

Den där dalkullan. En liten nyck bara.
Hur skulle en man som Karl-Artur
i längden kunna stå ut med en sådan mänska ?
--Jag har sett henne. Jag kan säga Beate,
att hon är vacker-ett
riktigt grant kvinnfolk.

För ett kort ögonblick
blev överstinnan grå i ansiktet. Hon sa:
-- Min man och jag är överens om
att vi ska ta lätt på den här saken.
Vi ska inte försöka hindra honom.
Han har blivit så grymt bedragen.
Han var naturligtvis tokig av sorg.
Men han glömmer snart den där dalkullan,
om man bara inte retar honom
med att göra motstånd.
-- Hm, det är visst så nu för tiden,
att barn inte tål att föräldrarna säger ifrån.
-- Vi har gjort misstag förr med Karl-Artur,
sa överstinnan. Vi satte oss emot,
att han skulle bli präst.
Men det tjänade ingenting till.

Den här gången ska vi inte
sätta oss emot hans vilja.
Vi vill inte alldeles förlora honom.

Prostinnan stickade så ivrigt,
att stickorna skramlade.
Det var för att hålla sig lugn,
när hon nu hörde så mycket dumt tal.
Och du, Beate, som ska vara så begåvad !
tänkte hon. Begriper du inte,
att det här går alldeles åt skogen ?
Överstinnan berättade nu,
att hon hade bett att få träffa Thea Sundler.
Hon verkade ju vara så klok
och tycka så mycket om Karl-Artur.
--Jag litar så på hennes omdöme.
Hon skrev ett så bra brev efter brytningen
mellan Karl-Artur och Charlotte.
-- Men vad skrev Charlotte då?

Prostinnan fick läsa det korta brevet:
"Jag hoppas att min nådiga svärmor
inte skall tänka alltför illa om mig."

-- Det här blir man ju inte klokare av,

sa prostinnan.

--Vad säger Charlotte själv då?

-- Hon säger ingenting, sa prostinnan.

Min man skulle tala med henne,
men han säger nu att det inte behövs.

-- Men så besynnerligt! sa överstinnan.

Jag har verkligen älskat henne.

Allt utom detta hade jag väntat av henne

-- allt utom detta !

Överstinnan talade med hög röst.

Charlotte satt i rummet bredvid
och klippte mattor--det visste överstinnan.

Hon ville, att Charlotte skulle höra.

Prostinnan satt och tänkte:

-- Nu måste väl ändå Charlotte komma ut
och försvara sej !

Men Charlotte kom inte.

Karl-Artur kom nu hem med Thea Sundler,
och de båda gick med överstinnan
ut i bersån.

Men prostinnan satt kvar och grubblade.

Charlottes korta brev...

Prostinnan kom ihåg, att den morgonen,
då Charlotte hade skrivit till överstinnan,
så hade hon kommit till frukostbordet
med alldeles bläckiga fingrar.

Då måste hon väl ha skrivit ett längre brev !
tänkte prostinnan. Ett mycket längre !

Men var finns det ? Skickade hon iväg det ?
Eller rev hon sönder det?

Prostinnan gick upp på Charlottes rum.

Hon började rota i kakelugnen.

Gud må förlåta mej vad jag gör, tänkte hon,
men jag måste få klarhet i detta.

Hon hittade alla de brevsidor,

som Charlotte hade skrivit och sen kastat.
Prostinnan läste dem hastigt
och skyndade sedan i väg till sin man.

-- Här får vi veta precis hur det gick till
när Karl-Artur slog upp, sa hon.

Prosten läste och nickade.
--Javisst, sa han, så har det gått till.
Men varför skickade hon inte i väg det här.
--Ja, den som visste det!
--Jag tror att jag vet, sa prosten.
Charlotte kunde inte sända iväg detta brev
till en mor som dyrkar sin son så som hon gör.
Därför kastade hon brevet i kakelugnen.
Hon kunde inte försvara sej.
Och inte kan vi göra något heller.

Prostinnan bjöd nu på kaffe i bersån.
Där var överstinnan, Karl-Artur och Thea.
Prostinnan tyckte illa om klockarens fru.
Hon tyckte, att Thea såg ut
som den uppblåsta paddan i sagan-så
högfärdig hade hon blivit bara därför,
att den fina överstinnan bad henne om råd.

När Thea Sundler sa adjö till prostinnan,
frågade hon hur det stod till med Charlotte.
-- Gå du in och fråga henne själv,
hon sitter där inne och klipper trasor.

Thea Sundler gick försiktigt in i kammaren.
-- God dag, Charlotte!

Charlotte hade saxen i handen,
men hon hade slutat upp att klippa.
Hon svarade inte. Det for ett litet grin
över Theas ansikte.
Hon visade sina spetsiga tänder.
Nu böjde hon sig ner över Charlotte.
Hon kanske hoppades,
Att Charlotte satt där och grät
för att överstinnan inte ville träffa henne.

Men nu snuddade en av Theas lockar
vid Charlottes skuldra, som var bar,
för schalen hade glidit ner.
I samma ögonblick
som locken rörde vid skuldran,
fick Charlotte liv. Snabb som en rovfågel

grep hon tag i de välupplagda lockarna,
lyfte saxen, som hon höll öppen i handen,
och klippte av dem.

Det var inte övertänkt. När det var gjort,
reste hon sig upp, nästan häpen.
Thea gallskrek av förfäran och vrede.
Det var det värsta som kunde ha hänt henne.
Lockarna var hennes stolthet.
Det enda vackra hon ägde.
Hon kunde inte visa sig bland folk
innan de växte igen.
Hon gav till ännu ett skrik
av sorg och ursinne.
--Vad hade du här att göra ? sa Charlotte.
Jag tiger för Karl-Arturs skull,
men du tror väl inte jag är så dum,
att jag inte förstår att det är du,
som har ställt till med alltihop. Gå nu !

Och Charlotte klippte med saxen i luften,
och det räckte för att Thea skulle störta ut.

Prostinnan hade sett och hört allt detta.
Hon slog ihop händerna och skrattade.
Men plötsligt blev hon allvarlig:
-- Det välsignade barnet! mumlade hon.
Där har hon suttit och låtit oss alla
tro illa om henne. Nej,
det här får vi allt lov att ändra på.

Karl-Artur och hans mor satt i bersån,
när Thea Sundler kom utfarande.
Karl-Artur hann ifatt henne och fick veta
vad som hade hänt--sedan rusade Thea hem.

Arg och upprörd berättade han för modern
vad Charlotte hade gjort.
--Vad säger du ? utbrast överstinnan
med ett glatt och odygdigt leende.
Fru Sundlers sköna lockar!
Hon måste ha sett förfärlig ut.

Efter middagen skulle överstinnan resa.
Hon blev ett ögonblick ensam med Charlotte.
Hon fattade blixtnabbt om flickans ansikte
med sina mjuka händer,

drog henne intill sig och kysste henne
gång på gång. Hon viskade:
-- Mitt älskade barn, kan du hålla ut
med att tåla några veckor ännu ?
Nu förstår jag, hur det är. Allt ska bli bra.
Har jag plågat dej mycket?
Men jag visste ju inte var jag hade dej,
förrän du klippte av henne lockarna.
Kan du hålla ut för Karl-Arturs skull
och för min skull ?
Du ska få honom tillbaka, barn.

10. Diligensen

När Schagerström lämnade prostgården
efter att ha fått ja av Charlotte,
så kände han alls ingen lust att skratta.
Den dagen, då han hade fått nej,
trodde han att hon var stolt och oegennyttig.
Nu, när Charlotte hade visat sig vara
både lågsinnad och beräknande,
kände han sig djupt nerstämd.
Han måste ju gifta sig med henne,
men inte skulle han kunna älska en kvinna
som var opålitlig och penninghungrig.
Han hade ju själv sett
hur kär hon var i Karl-Artur-och
ändå sa hon ja till rika Schagerström !

Han föraktade sig själv
när han tänkte på hur illa han skött detta.

Han hade varit oförlåtligt obetänksam.

Hade han alldeles tappat förståndet?
Nu kom hans gamla tunga tankar tillbaka.
Han sörjde ännu sin första hustru.
Det var som om den gamla tunga sorgen
skulle vara hans rätta hem på jorden.
Han ägde bruk och stora egendomar,
han hade fått ärva, han var rik.
Han hade också haft en oerhörd tur.
Men han tyckte, att han inte orkade med
att leva detta rika liv
med dess plikter och strider.
Ett par gånger hade han tänkt,
att det skulle kännas skönt
att bli av med alla sina rikedomar.
Varför inte skänka bort egendomarna ?

Och nu kom dessa ideer tillbaka.
Han kom plötsligt att tänka på,
att han därmed kanske slapp gifta sig!
Fröken Löwensköld skulle nog inte gifta sig
med en fattig karl.

Så gick hans dystra tankar.
En kväll drev han omkring i skogen.
Han gick i ett par timmar
utan att riktigt veta var han befann sig.
Till sist kom han ner på en bred väg,
och nu kände han igen sig.
Det var stora landsvägen till Stockholm.
Var inte detta en vink från ovan ?
Var det inte en mening med detta,
att han just nu kom ut på Stockholmsvägen ?
Och när han så hörde diligensen komma,
då försvann all hans tvekan.
Om han ville skänka bort sina egendomar,
då måste han resa till Stockholm
för att ordna den saken. Han ropade:
-- Vänta ! Stanna ! Finns det någon plats ?
--Var så god och stig in, brukspatron,
det är bara två fruntimmer i vagnen,
svarade kusken.

De två damerna var prostinnan och Charlotte.
De var på väg till Örebro,
där prostinnan hade en syster.

Charlotte hade återfått sin glädje,
sedan överstinnan hade förstått,
att Charlotte oförändrat älskade Karl-Artur.
Och prostinnan var glad och vänlig
som aldrig förr. Allt skulle nog bli bra !

Det var mörkt inne i vagnen.
Prostinnan somnade nästan genast.
Schagerström såg inte vilka damerna var.
Han hörde bara en oljig, släpig röst som sa:
-- Kan det vara brukspatron Schagerström,
som man har hört så mycket talas om ?

Han blev förargad, men mumlade ett ja.
--Jag kan allt undra, hur det känns
att vara så rik, fortsatte rösten.
Se jag har ju alltid varit van vid
att ha det släpigt och svårt,
men brukspatron är väl van
att sitta på en förgylld stol
och äta ur guldfat med guldgaffel.
--Jag ska säga min nådiga, svarade han,
att en stor del av mitt liv

har jag sovit på halm
och ätit med träsked ur tennskålar.
Jag hade en husbonde,
som slet av mej så mycket hår,
när han var arg på mej,
att jag samlade på det
och gjorde mej en kudde av det.
-- Så romantiskt! utropade rösten.
-- Inte alls, svarade Schagerström,
men det var nyttigt.

Han blev mer och mer irriterad
på den ödmjuka och oljiga rösten,
som lät precis som Thea Sundlers.

Hon bytte nu om ämne:

-- Och nu ska brukspatron gifta sej
med den där uppnosiga Charlotte Löwensköld.
--Vad för något? utropade Schagerström.
--Ja, förlåt, sa rösten,
som nu var ännu mer ödmjuk och inställsam.
Jag hör ju till de små och fattiga,
och jag är inte van att vara med storfolk.

Schagerström stönade.

-- Det säjs ju i byn,
att brukspatron friade till henne
utan att någonsin ha talat med henne först.
Men brukspatron visste förstås ändå,
att hon skulle bli en bra fru på bruket.
-- Ni har bra reda på er, sa han.
Hör ni kanske till hennes närmaste bekanta?
--Jag har den stora äran
att vara god vän med Karl-Artur Ekenstedt.
-- Ah ! sa Schagerström.
-- Men för att återkomma till Charlotte !

Förlåt, att Jag säger det-men
brukspatron verkar inte lycklig.
Kanske brukspatron ångrar
att ha lovat gifta sej med denna...
hur ska jag säga. . . oberäkneliga flicka ?
-- Prosten och prostinnan, sa Schagerström,
är mycket förtjusta i henne.
-- Säj hellre, att de är tåliga !
Tänk, vad de har fått stå ut med !
-- Å, jag vet inte det.
--Men inte kan väl brukspatron ha en fru

som nekar att ta emot era gäster?
-- Naturligtvis inte. Hur så ?
-- Hon har vägrat att vara bordsdam
åt kapten Hammarberg på en stor middag.
--Men jag har aldrig tänkt bjuda in
kapten Hammarberg på middag.
-- Brukspatron tycker bättre om Charlotte
än jag trodde, fortsatte rösten.
Det är mycket vackert av brukspatron.
Men nog förstår väl brukspatron,
att det är helt omöjligt att gifta sej

med en så oberäknelig person som hon ?

-- Då menar ni alltså, sa Schagerström,
att om jag talade med prosten och prostinnan,
så skulle lysningen inte behöva bli av... ?

Nej--det är omöjligt!

-- Det som är omöjligt, sa den oljiga rösten,
det är att gifta sej med en så utskämd person.

-- Utskämd ?

--Brukspatron tror folk om gott.

Brukspatron vet mycket väl,
att anklagelsen mot Charlotte är sann,
men ändå försvarar brukspatron henne.

Karl-Arturs mor var i prostgården i går.

Hon ville inte ens sova
under samma tak som Charlotte.

-- Verkligen ?

--Ja, sa rösten. Det är alldeles sant.

Och några herrar i kyrkbyn
blev så upprörda över Charlottes uppförande,
att de beslöt hålla en vissel-serenad
utanför hennes fönster.

Men Karl-Artur förhindrade det.

Hans mor, överstinnan Ekenstedt,
skulle ha blivit så störd.

Den feta, oljiga rösten avbröt sig tvärt,
för Schagerström bultade i vagnens vägg
tör att diligensen skulle stanna.

--Vad i all sin dar? ropade rösten.

Ska brukspatron redan stiga ur?

--Ja, sa Schagerström rasande,
det kan inte tusan sitta här.

Jag vill inte höra mer förtal
om en person som jag högaktar
och som jag tänker gifta mej med.

-- Det var verkligen inte meningen !
sa rösten, men han slängde igen dörren
med fart och kläm.

-- Ska brukspatron redan lämna oss ?
sa kusken förvånad.

Då blir väl damerna missnöjda.

När prostinnan steg in i vagnen,
sa hon, att hon hoppades på resällskap

från någon trevlig ung man.
--Vilken prostinna ? sa Schagerström.
-- Prostinnan i Korskyrka, vet jag!
Har inte brukspatron talat så mycket
med damerna, att han kom underfund med
att det var hon och fröken Löwensköld,
som satt i vagnen ?

Så lyfte kusken på mössan och for i väg.
Schagerström stod där och tittade efter dem.
-- Charlotte Löwensköld ! upprepade han.
Var detta fröken Löwensköld ? Å herre Gud !
Här blir det ingen Stockholmsresa !

11. Lysning

Schagerström for till prostgården
redan dagen därpå.
Han ville tala med prosten om den förföljelse
som hade satts i gång mot Charlotte.
Prosten var också utom sig av oro.
Både apotekarn, klockarn och kronofogden
hade varit hos honom och krävt,
att Charlotte skulle köras i väg
ifrån prostgården.

Hon hade bedragit sin fästman, sa de,
och i går hade hon till och med
handgripligen gett sig på Thea Sundler,
när hon var gäst i prostgården.
Prosten hade kort och gott svarat,
att Charlotte, hans släkting,
skulle stanna i hans hus
så länge som hans gamla huvud satt kvar
på hans skuldror.

-- Men det tar aldrig slut på detta bråk,
sa han nu till Schagerström.
Klockarn är en ganska snäll karl,
men hans hustru Thea hetsar upp honom.
Jag kan försäkra brukspatron,

att Charlotte är absolut oskyldig.
--Jag vet ! sa Schagerström. Jag kom hit
just för att rådgöra om vad vi kan göra.
-- Brukspatron är nog en duktig karl,
sa prosten, men jag tvivlar ändå på
att ni orkar tysta de onda tungorna.
Nej, det blir att tiga
och bereda sej på det värsta.
Schagerström ville säga emot,
men gubben fortsatte modstulet:
--Ack, brukspatron, om ni väl var gifta...
Om det åtminstone hade lyst för er!

Schagerström sprang upp från stolen.
--Vad säger prosten ? Skulle det hjälpa,
om vi lät lysa för oss ?

--Visst. Om folk i socknen visste,
att Charlotte skulle bli er hustru,
så skulle de nog lämna henne i fred.
Människor är såna, brukspatron.
De förolämpar inte gärna den,
som ska bli mäktig och rik.
-- I så fall skulle jag vilja föreslå,
att vi låter lysa för oss i morgon dag.
-- Det är vackert tänkt, brukspatron,
men det är omöjligt. Charlotte är bortrest.

De talade en lång stund om detta.
Kanske att man ändå kunde låta lysa i morgon ?
-- En lysning är ju ingen vigsel,
sa prosten. Om Charlotte blir missnöjd,
så kan ju lysningen gå tillbaka.
--Ja, vi skulle ju göra det för hennes skull,
för att få slut på allt förtälet.

Till sist blev de överens om,
att det skulle lysa i kyrkan dan därpå,
trots att Charlotte inte var vidtalad.
Schagerström var mycket nöjd.

Efter samtalet i diligensen
var han övertygad om Charlottes oegennyttia.
Ja, han hyste de ömmaste känslor för henne.

Det steg, som han nu ville ta,
kändes mycket lockande.
Han fick stor lust att gå i kyrkan
och själv höra lysningen läsas upp.

Karl-Artur skulle predika den söndan.
Hela veckan före kände han sig plågad.
Han kunde inte skriva sin predikan
så som han ville ha den.
Han fortsatte till sista natten,
men till ingen nytta.
Till sist måste han ge upp.
Han hade ingen skriven predikan färdig,
när han måste ge sig i väg till kyrkan.
Men då han stod där i predikstolen
och läste upp evangelietexten,
fick han en tanke.
Det var en ovanlig och lockande tanke.
Han tyckte, att den kom från Gud.
Han ville berätta för kyrkfolket,

hur han själv hade kommit att bli präst.
Han talade under stor inre rörelse.
Han lät dem veta,
att han länge hade velat bli vetenskapsman.
Men en student i Uppsala,
som var en mycket god vän till honom,
hade fått honom in på evangeliets väg.
Karl-Artur berättade nu om de frestelser,
som i början hade stått i hans väg.
--Jag var världens träl.
Dess lockelser hade besegrat mej.
Jag skulle aldrig nå himmelens lycka.

Han talade stilla och blygsamt.
Ingen kunde tvivla på sanningen i hans ord.
Snart satt alla med framsträckta halsar
och ögonen fästa på predikanten.
När han talade om sin stora ångest,
började några gråta.
-- Min gode vän försökte trösta och hjälpa,
fortsatte Karl-Artur. Han sa mej,
att räddningen fanns i Kristi kärlek,

men att jag inte älskade min frälsare.

Han sa, att jag dyrkade tingen mer,
än jag dyrkade deras skapare.

-- Då, mitt i min värsta nöd, fortsatte han,
fick jag en natt se Kristus.

En ung man trädde fram till honom,
bugade sej djupt och gjorde en fråga.

Det var den rike ynglingen i Bibeln,
och han frågade mästaren Jesus,
vad han skulle göra för att få evigt liv.

Och Jesus svarade honom:

"Om du vill vara fullkomlig,
gå då bort och sälj det du har
och ge de fattiga, och du ska få en skatt
i himmelen. Och kom och följ mig!"

Karl-Artur fortsatte sin berättelse:

--Jag gick då till min vän och frågade,
vad han trodde, att Kristus begärde av mej.

Jag hade ju inga ägodelar att ge bort.

Han svarade då, att Jesus ville,
att jag inte skulle tänka på den ära,
som min lärdom kunde ge mej.

I stället skulle jag bli

Kristi ringa och fattiga tjänare.

Därför kastade jag undan allt annat
för att bli präst och kunna tala med människorna
om Kristus och hans kärlek.

Men ni, mina åhörare, be för mej,
för jag måste ju leva i denna värld,

såsom ni alla, och Jag är rädd,
att världens frestelser ska bli så starka,
att jag vänder mej bort från Kristus.

Han greps nu av en sådan ångest,
att han inte kunde fortsätta sin predikan.

Med knäppta händer sa han bara ett kort amen
och sjönk därpå ner i bön.

I kyrkan började många snyfta högt.

Med en enda kort predikan
hade Karl-Artur gjort sig älskad av alla.

Men strax kom han nu fram till lysningarna.
Han läste upp några likgiltiga namn.
Men så såg man honom blekna,
och han böjde sig ner över papperet,

för att vara säker på att han såg rätt.
Därpå läste han upp lysningen med sänkt röst,
som om han ville att den inte skulle höras.
-- Ett kristligt äkta förbund
avkunnas i denna församling första gången
emellan bruksägaren
Gustav Henrik Schagerström från Stora Sjötorp
och välborna jungfrun
Charlotta Adriana Löwensköld
från prostgården, båda från denna församling.
Och önskas dem till denna viktiga förening
lycka och välsignelse av Gud,
som äktenskapet stiftat haver.

Det hjälpte inte, att han sänkte rösten.
Varje stavelse hördes ändå
i den dödsstill kyrkan. Det var ohyggligt.
Schagerström, som satt där i sin bänk,
förstod själv, hur ohyggligt det var.
Där stod mannen, som ville vara fattig
för att kunna tjäna Kristus,
och läste upp, att den kvinna,
som han hade varit förlovad med i fem år,
nu skulle gifta sig
med en av landets rikaste män.

Människorna blygdes, de såg skrämnda ut,
när de gick ut ur kyrkan.
Schagerström kände det mest av alla.
Och han, som hade trott,
att lysningen skulle bli en upprättelse
för Charlotte ! Oskicklig och dum
hade han ofta känt sig,
men aldrig så mycket som nu.

Det fanns bara en sak att göra.

Han reste för att tala med Charlotte.

Han bekände genast, hur illa han hade handlat.

Han försökte knappast ursäkta sig.

Man kan säga, att Charlotte sjönk samman,
det var som om hon hade sårats till döds.

Hon for inte ut i några förebråelser.

Hon hade vågat hoppas,
att Karl-Artur kunde komma på andra tankar,
om hans mor talade med honom.

Men nu, när det hade lyst i kyrkan,
nu måste var och en tro,
att hon verkligen ville gifta sig
med brukspatron Schagerström.
Nu fanns det ingen hjälp längre.
Hon var utskämd för eviga tider.
Man skulle alltid tro,
att hon var falsk och penninggirig.

Hon hade en känsla av
att hon fördes fram som en fånge
mot något mål, som hon inte kände.
Det var som en trolldom.

Som om hon inte längre hade någon egen vilja.

-- Men vem är brukspatron ? sa hon.

Varför kommer brukspatron i min väg
hela tiden ?

-- Vem jag är? sa Schagerström.

Ja, det ska jag säga fröken Löwensköld.

Jag är det dummaste nöt
som går på Guds gröna jord.

Alltsedan jag såg fröken
i prostgårdsbänken i kyrkan,
har jag velat hjälpa er och göra er lycklig,
men jag har bara kommit med sorg och lidande.

Charlotte satt där blek och stilla,
med hängande armar.

--Jag ger fröken Löwensköld

min uttryckliga tillåtelse, sa han,
att inställa lysningen nästa söndag.

Hon rörde lite på ena handen,
liksom för att säga, att inget kunde göras;
hennes anseende var förstört.
Men det var en sak till som han ville säga.

Och det kostade på ännu mer.
--Jag börjar förstå fröken Löwensköld.
Jag har förut undrat lite över
att ni kunde älska unge Ekenstedt så högt,
att ni utsatte er för allt detta förtal.
Men i dag, när jag har hört honom predika,
så förstår jag, att han måste skyddas.
Han skall bli något stort.

Charlotte gav honom en blick.
Hon fick lite färg på kinderna.
-- Tack ! sa hon. Tack för att ni förstår.

Sedan sjönk hon ner i hopplöshet.

Det fanns inget mer för honom att göra.
Han bugade sig djupt och lämnade henne.

12. De föräldralösa barnen

Torpar-Matts-Elin hette en av de flickor,
som Karl-Artur hade varit nära att möta,
när han gick ut på vägen för att låta Gud
välja en brud åt honom.
Hon hade tio småsyskon. De var föräldralösa
och levde på tiggeri.
Vad skulle de annars ta sig till,
dessa utfattiga elva stackare ?
Men nu hade folk i bygden tröttnat.
De ville inte ta emot denna stora skara,
som drog omkring och tiggde mat.

Därför hade de styrande i socknen beslutat,
att barnen skulle ackorderas bort
till olika familjer.

Det skulle bli en sorts auktion,
där de, som ville, fick överta
ett eller flera av barnen.

Det gällde vem som tog minst betalt
för att överta barnen.

Ingen tänkte på, att de skulle få
ordentlig vård och uppfostran.

Dessa auktionsbarn fick arbeta
lika mycket som riktigt tjänstefolk,

så små de än var.

Äldsta-systemen Elin var förtvivlad.

Nu skulle syskonen spridas åt alla håll.

De hade alla hållit ihop så bra.

Och vem skulle nu lära dem

att vara ärliga och tala sanning?

När auktionen på barnen började,

satt äldsta-systemen i mitten

med treåringen på knät

och alla de andra runt omkring henne.

De hade inte klagat, bara jämrat sig lite.

Runtomkring rummet satt det fattigfolk.

Vid ordförandens bord såg man

några av de styrande i socknen,

som skulle se till,

att barnen kom till hyggligt, välkänt folk.

Den äldsta bland barnen, en pojke,

som var mager och gånglig, stod nu på bordet

för att alla skulle kunna se honom.

En kvinna hade närmat sig

för att bättre kunna se, vad han dugde till.

Då for dörren plötsligt upp,

och Karl-Artur Ekenstedt stod på tröskeln.

Han höjde armarna mot himlen och ropade:

-- O, måtte Gud inte se vad som försiggår här !

Så gick han fram till ordföranden.
--Jag ber er, mina kristna bröder,
gör inte denna stora synd ! sa han.
Låt oss inte sälja människor till slavar!

Alla blev bestörta över hans uppträdande.
Men en av de myndiga bönderna sa:
--Auktionen är beslutad av sockenstämman.

Men Karl-Artur tänkte inte vika.
Han bara lade handen på pojkens axel.
--Jag köper honom, sa han.

Jag gör ett bud, som är så lågt,
att ingen kan gå lägre. Jag erbjuder mej
att ta vård om honom utan någon ersättning.
Och jag bjuder på alla de andra barnen
till samma låga pris.

Ingen kunde invända något.
Karl-Artur gick fram till barnen.
-- Gå er väg! sa han. Spring tillbaka
till er stuga! Jag har ropat in er.

De vågade Inte röra sig ännu,
men då lyfte Karl-Artur upp den minsta,
och med den lilla treåringen på armen
och de andra tio tätt efter
lämnade han sockenstugan.

När Charlotte fick höra denna berättelse,
skyndade hon gråtande upp på sitt rum,
för att kunna kasta sig på knä
och tacka Gud.
Vad hon så länge hade drömt om,
det hade nu gått i uppfyllelse.

Karl-Artur hade stått fram
som en ledare för folket,
som förde människorna på Guds vägar.

Ett par dagar senare satt hon vid fönstret
och stirrade mot prostgårdens flygel,
där Karl-Artur hade sin bostad.
Då kom prosten in i matsalen.
Han såg Charlottes ögon lysa
av en stilla hänförelse. Charlotte sa:
-- Folk går ut och in hos Karl-Artur hela dan.
--Ja, de lämnar honom inte i fred.
Snart får jag göra allt arbetet själv.
--Alla människor älskar honom, sa Charlotte.
--Å ja, när man är ung och vacker,
så är det inte svårt att få gummorna
att gråta i strömmar, sa prosten.
--Tänk, vad hans mor skulle vara lycklig,
om hon såg detta!
--Jag vet inte, sa prosten,
om det var en sådan här sorts framgång,
som hon drömde om för sin sons räkning.
-- Han gör folk bättre. Jag ser att somliga,

som kommer ut från honom
gråter och torkar sej i ögonen.
Tänk, så många han kan hjälpa ! sa Charlotte.

När prosten lämnade henne, tänkte han:
-- Vad i Herrans namn ska vi göra med henne ?

Det var svåra dagar för Charlotte.
Hon visste, vad folk sa om henne.
Hon kände sig infångad av okända makter.
Hon kände sig förföljd av något mörkt,
illasinnat väsen, som hade skilt henne
från Karl-Artur.
Hon kände sig matt och obegripligt trött.

Så en dag gick hon genom byn
för att tala med en släkting.
Då hon kom förbi klockarns hus,
öppnades grinden, och Karl-Artur kom ut.
Charlotte tvärstannade. Men i samma stund
hördes en röst inifrån trädgården,
som kallade Karl-Artur tillbaka.

Det var klockarfrun, Thea Sundler.

Hon kom springande efter Karl-Artur
med sin mans stora rock över armen,
för det började just duggregna.
Thea Sundler såg glad och obesvärad ut.
Det fanns inte ett spår otillbörligt
över det hela, när hon knäppte igen rocken
om honom. Men plötsligt förstod Charlotte:
-- Hon älskar honom ! tänkte hon. Javisst,
hon älskar honom.
Att jag inte har förstått det förut!
Det förklarar alltsammans.
Det är därför, som hon har skilt oss åt.
Och Karl-Artur vet ingenting,
han tänker bara på sin vackra dalkulla.

Den kvällen gick Charlotte gråtande till sängs.

13. Begravningen

Karl-Artur hade ju låtit Gud bestämma,
vem som skulle bli hans hustru.
Och den som Gud hade sänt i hans väg,
det var ju en ovanligt grann dalkulla,
som hette Anna Svärd.
Hon var gårdfarihandlerska.
Nu hade hon kommit till Karl-Arturs hem,
hos översten och överstinnan Ekenstedt
i Karlstad. Hon sa inte vem hon var.
Överstinnan blev mycket förtjust
i hennes vackra handarbeten,
och hon bjöd henne stanna ett par dar.
Anna Svärd fick sitta och arbeta i en kammare.
Hon blev genast omtyckt av alla.
Karl-Arturs syster Jacqueline
beundrade både hennes skönhet
och hennes prydliga dräkt.
Hon beundrade också Anna Svärds flit,

hennes händighet och hennes goda huvud.
Dalkullan var mycket duktig
att ge korta och träffande svar.
Men hon kunde varken läsa eller skriva,

och ibland satt hon och bolmade

på en liten järnpipa.

Men det brydde sig Jacquette inte om.
Överstinnan förstod från första stund,
att kullan var Karl-Arturs nya fästmö,
men hon låtsades inte om det.

Nu skulle det bli släktbegravning
i det Ekenstedtska hemmet.
Det var en syster till översten som gått bort.
Karl-Artur kallades hem till Karlstad.
Men ingen talade om för honom,
att Anna Svärd fanns i hans föräldrahem.

När middagen skulle serveras, hände det så,
att husjungfrun råkade skära sig i handen.
Vem kunde då överta hennes tunga bricka ?
Man beslöt fråga Anna Svärd.
Hon lyfte brickan utan minsta tvekan.

När den ståtliga kullan trädde in i matsalen,
klädd i sin färggranna dräkt,
drogs allas blickar till henne.
Karl-Artur stirrade på henne
ett par sekunder--sen rusade han upp
och grep tag i hennes bricka.
-- Du ska inte gå och bära en bricka
i detta hus, Anna Svärd, sa han med hög röst,
för du är min fästmö.

Och nu såg både biskopen
och landshövdingen och de andra gästerna,
hur husets son tog brickan från kullan
och ställde den på ett bord intill.
Anna Svärd blev både ängslig och glad.
Men då hördes en hög, genomträngande röst:
-- Karl-Artur, tänk på vilken dag detta är !

Det var överstinnan.
Men Karl-Artur tog Anna Svärd vid handen

och nästan släpade henne fram till biskopen.

--Jag ber, herr biskop, sa han,
att ni ger mej ert tillstånd att gifta mej

med denna unga kvinna Anna Svärd.
Hon har lovat att vandra med mej
på den pliktens och fattigdomens väg,
som en Kristi tjänare bör vandra.

Det kan inte förnekas,
att alla beundrade Karl-Artur för dessa ord.
Men i samma stund hördes ett skri.
Hans mor hade skyndat upp ur soffan,
men upprörd som hon var,
råkade hon trampa på sin långa sorgdräkt.
Hon snavade, föll omkull och slog sig så illa,
att ena knäskålen spräcktes.
Hon bäddades ner, man kallade på läkare,
och hon måste hålla sig alldeles stilla-han
visst inte hur länge.

Gästerna bröt nu genast upp.
Då kom översten utskyndande i tamburen.
Han ville tala med Schagerström,
som också var med på begravningen.
De båda herrarna gick avsides.
-- Förlåt en gammal man, sa översten,

om jag blandar mej i brukspatrons affärer.
Men jag vet naturligtvis om,
att ni har friat till Charlotte och fått ja.

Jag vill gärna säga, att vi har i Karlstad,
Vi var från början säkra på,
att Karl-Artur gjorde ett misstag,
när han slog upp med Charlotte
och sen friade till den här dalkullan.
Min hustru reste då till prostgården
för att ta reda på, hur det förhöll sej.
Och sedan har vi försökt få de båda unga
att bli sams igen.
Men då måste vi ju ha bort kullan,
och jag har talat med henne om saken.
--Vad mej beträffar, sa Schagerström,

så har jag lovat fröken Löwensköld,
att lysningen kan inställas när hon vill.
-- Kära brukspatron, sa översten varmt,
det kommer att glädja Karl-Arturs mor.
Det var den bästa nyhet hon kunde få,
nu när hon ligger sjuk.

Men samtidigt hände det andra saker i huset.
Anna Svärd hade gett sig i väg.
Det var ju väntat, efter det samtal,
som Karl-Arturs far hade haft med henne.
Men när Karl-Artur fick veta detta,
rusade han efter henne ut på gatan.
Hans mor sa, att hon ville tala med honom,
och både brukspatron och tjänarna var ute
och sökte efter honom i stan.
Men inte förrän efter midnatt kom han hem.
Hans syster Jacqueline kom springande
för att möta honom på trappan.
-- Kom med in till söta mor! sa hon.
Du vet inte hur hon har väntat på dej !
--Är det skick och fason, röt översten,
att du springer ut på stan, fast du vet,
att din mor ligger sjuk ?
--Vill pappa, att jag går in till mamma
nu genast? Vore det inte bättre
att vänta till i morron ? sa Karl-Artur.
--Visst tusan ska du gå in till henne !
Hon har fått feber nu, sa fadern,
därför att hon har legat och väntat på dej.

-- Förlåt, pappa, men felet är inte mitt.

Karl-Artur lät fientlig på rösten.
--Visa bara, att du är hemma, sa fadern.
Gå in och kyss henne, så blir allt bra.
--Jag kan inte kyssa henne.
--Vad menar du ? brusade översten upp.
Fast vänta lite, sa han lugnare,
kom med hit in till mej.
Skulle brukspatron också vilja komma med ?

De gick alla tre in i överstens rum.
-- Säj nu fort vad det går åt dej !
sa översten och satte sig vid skrivbordet.

-- Pappa säger ju, att mamma har feber-då
ska jag väl tala med pappa
och inte med henne, fast jag förstår,
att det är hon, som ligger bakom det här.
-- Kan man få veta, vart du vill komma ?
--Vad jag vill säga, är detta,
att från och med i dag
tänker jag inte komma tillbaka hit
till mitt föräldrahem.

- Ser man på ! Och anledningen ?
- Anledningen, pappa, är det här.

Han drog fram en sedelbunt ur fickan
och lade den på skrivbordet framför översten.

--Jaså, dalkullan kunde inte tåga,
sa översten.

--Jo, hon teg så länge hon kunde.

Vi satt och pratade på kyrkogården
i flera timmar. Till sist berättade hon,
att mina föräldrar hade mutat henne
att ge mej fri. Tvåhundra riksdaler !
Och jag skulle bli arvlös, om jag gifte mej
med henne. Vad kunde hon göra ?

Hon tog emot pengarna.

-- Nå, sa översten, vi lovade henne
fem gånger så mycket till bosättning,
då hon gift sej med någon annan.

-- Det har hon också berättat för mej.

Och det är min far, min mor,
som handlar på detta sätt mot mej !
För två veckor sen var mor i prostgården.
Jag berättade för henne om Anna Svärd,

som Gud hade fört i min väg
för att jag skulle kunna leva
efter Guds vilja. Jag sa till mamma,
att mitt livs lycka berodde på,
att Anna Svärd blev min hustru.
Min mor lyssnade till allt detta.
Hon verkade rörd, hon gav mej rätt.
Och nu, fjorton dagar efteråt,
finner jag att hon har försökt skilja oss åt !
Är det inte förfärligt

att behöva kalla en sådan människa för mor ?

Översten ryckte på axlarna.

-- Din mor tyckte synd om dej, sa han.

Det verkade, som om Charlotte

hade spelat dej ett fult spratt.

Därför ville din mor inte gräla på dej
för den nya förlovningen med dalkullan.

Men både hon och jag förstod,

att du hade hoppat i galen tunna.

Vi tänkte, att saken skulle ordna sej,

men så kom ju Anna Svärd hit-rätt

i gapet på oss syndare !

Din mor anställde henne några dar
för att få lite reda på hurdan hon var.

Hon är ju präktig på många sätt,
men hon kan varken läsa eller skriva,
och dessutom röker hon ju pipa.

Och vad renlighet beträffar...

Ja, min gosse, vi försökte ordna allt
så gott vi kunde. Men vi hade otur,
du råkade få syn på henne.

-- Det var Guds finger ! sa Karl-Artur.

Ja, det var Hans rättvisa straff över er.

När jag bad biskopen

välsigna vårt äktenskap,

skyndade mor fram för att förhindra detta.

Men inte nog med det. Hon tänkte,

att om hon låtsades snava och falla,

så skulle detta vara det bästa avbrottet.

Men hennes manöver lyckades alltför väl.

Gud ingrep.

--Vet hut, pojke ! röt översten.

Hur vågar du stå här och anklaga din mor
för en sådan bakslughet?

-- Förlåt, pappa, men på sista tiden

har jag sett mycken kvinnlig falskhet.

Min mor och Charlotte har gett mej en läxa
som jag inte glömmer så snart.

-- Du ska aldrig kunna inbilla mej,

att Charlotte har övergett dej

för att i stället få en rik man, sa översten.

Hon älskar dej mer än allt i världen.

-- Hon har låtit lysa för sej !

-- Tänk efter, Karl-Artur !
Hon lät alla människor tro,
att det var hon, som bröt förlovningen.
Men var det inte du, som bröt?

Karl-Artur stod tyst. Det verkade faktiskt,
som om han ville tänka efter.
-- Men hur kom det sej då, sa han,
att brukspatron skickade den där buketten ?
-- Blombuketten, sa Schagerström,
skickade jag för att visa Charlotte,
att jag högaktade henne.

Karl-Artur försjönk i tankar igen.
-- I så fall, sa han till sist,

har kanske pappa rätt.

De andra två drog en suck av lättnad.
-- Men i så fall... sa översten. Du ska veta,
Karl-Artur, att Schagerström har lovat,
att lysningen ska få avbrytas...

Men då avbröt Karl-Artur honom:
-- Brukspatron behöver inte uppoffra sej
för min skull. Jag ber pappa förstå,
att jag aldrig går tillbaka till Charlotte.
Jag älskar en annan.

Översten slog då näven i bordet.
-- Med dej kommer man ingen vart!
All hennes trofasthet är alltså värdelös,
menar du ?
--Jag tror, att det var Guds mening,
att hon och jag skulle skiljas åt.
--Jag förstår, sa översten bittert.
Och du tackar väl också Gud
för att bandet mellan dej och oss är brutet?
Karl-Artur stod tyst. Översten sa:

-- Du är på väg till ditt fördärv.

Och det är i grund och botten vårt fel.
Din mor har skämt bort dej,
så att du tror att du är en halvgud,
och jag har låtit henne hållas,
därför att jag aldrig kan neka henne något.
Jag har vetat hela tiden,
att det skulle bli så här,
men det är ändå svårt, när det kommer.

Översten tog ett par stönande andetag.
-- Karl-Artur, sa han sedan milt,
nu när du har kämpat ner våra onda anslag-vill
du ändå inte gå in till din mor
och kyssa henne, så att hon får ro ?
-- Hur ska jag kunna glömma,
att mina närmaste är så fördärvade,
att de bara tänker på flärd och falskhet ?
-- Vi har vår gudsfruktan, liksom du har din,
sa översten.
-- Nej, far, jag kan inte gå in till henne.
-- Jag har gjort upp räkningen med dej,
men hon... hon... sa översten.

Hon måste tro, att du älskar henne.
Jag ber för henne, bara för henne.
-- Den enda barmhärtighet,

som jag kan visa min mor, är,
att jag reser min väg utan att säja henne
Hur hon har sårat mej med sin falskhet.

Översten reste sig.
-- Du vet inte vad kärlek är, sa han.
-- Jag är en sanningens tjänare.
Jag kan inte kyssa min mor.
-- Gå nu och lägg dej ! sa fadern. Sov på saken !

För första gången tvekade Karl-Artur.
-- Om min far och mor vill ändra sej-ändra
sitt världsliga leverne-om
de vill leva som enkelt folk-om
mina systrar vill tjäna de fattiga...

-- Kom inte med några förolämpningar!

-- De förolämpningarna är Guds ord.

-- Prat !

Karl-Artur sträckte upp armarna
som en predikant på sin predikstol.

-- Så förlåt mej då, min Gud ! ropade han.
att jag förkastar dessa mina egna föräldrar !
Låt mej för alltid få slippa dem
och deras kärlek och deras pengar!
Hjälp mej, så att jag blir skild
från dessa syndens människor
och får leva i din frihet, o Gud !

Fadern hörde på utan att göra en rörelse.

-- Den Gud, som du tror på, sa han,
är en obarmhärtig Gud,
och han ska säkert uppfylla din bön.
Och du kan vara säker på,
att när du en gång står tiggande och bedjande
utanför min dörr, så ska jag minnas din bön.

Detta var det sista, som blev sagt
mellan far och son.
Karl-Artur gick ganska stilla ut ur rummet,
och översten blev ensam med Schagerström.

Den gamle satt med huvudet lutat i händerna.
Om en stund vände han sig till sin gäst

och bad denne tala om för Charlotte,
vad som hade hänt.
--Jag kan inte skriva till henne om det,
brukspatron. Säg Charlotte alltsammans !
Jag vill, att hon ska veta,
att vi ville hjälpa henne,
fastän vi ömkligen misslyckades.
Och säg henne också detta,
att nu finns det ingen annan i världen,
än just hon, som kan hjälpa oss-hjälpa
min stackars hustru
och min stackars son !

14. Charlotte och Thea

När Charlotte fick veta,
att Karl-Artur skulle resa till Karlstad
för att övervara begravningen,
tänkte hon, att modern skulle tala med honom.
Kanske skulle allt då klaras ut,
kanske skulle Karl-Artur förstå,
varför Charlotte hade handlat så
som hon hade gjort.

Det blev ett par svåra dagar för henne.
Hon kastades fram och tillbaka
mellan hopp och fruktan.
Innan Karl-Artur reste, hade hon ju sett,
att hans kärlek till henne var utslocknad.
Han satt vid samma bord som hon när de åt,
men han tittade förbi henne.
För honom var det slut.

På fredag skulle han komma hem igen.
Det blev den svåraste dagen för Charlotte.
Från tidigt på morgonen
satt hon vid fönstret i matsalen.
Därifrån såg man den flygel av gården
där Karl-Artur bodde.
För tusende gången tänkte hon igenom allt
som hade hänt. Hon prövade, hon kände efter
-- och hon var ännu lika oviss.

Vid fyratiden kom han äntligen--men
nästan genast gick han ner i byn.
Det var Thea Sundler han ville träffa,
och inte Charlotte.
Alltså hade överstinnan misslyckats
att tala honom till rätta, tänkte hon.
Men hon hoppades ännu.

Tidigt följande morgon kom husjungfrun
och hälsade från Karl-Artur,
att han ville tala med Charlotte.
Hon for utför trappan och in i matsalen
med sådan fart att lockarna flög om öronen.

Men hon såg genast att hon hade tagit fel.
Han reste sig upp från bordet,
men inte för att omfamna eller kyssa henne.
Han stod tyst ett ögonblick. Så sa han:
-- Du vill visst ta på dej skulden
för att vår förlovning blev bruten.
Det verkar som om du gör det
bara därför att du tycker synd om mej.
Du har till och med sagt ja,
när Schagerström har friat till dej.
Du har troligen velat väl-du
tror väl, att du gör mej en stor tjänst.
Du har fått lida mycket för min skull,
och jag förstår, att jag ska vara tacksam.

Charlotte hade tagit på sig sin kalla min
och rätade upp nacken. Hon stod tyst.
-- Du har visst också velat skydda mej
mot mina föräldrars vrede, fortsatte han.
Men det har du inte lyckats med.
Jag är inte mer deras son,
och de är inte mer mina föräldrar.
-- Men Karl-Artur! utropade Charlotte,

som nu blev eld och liv på nytt.
Vad är det du säger? Din mamma-har
du brutit med din mamma?
-- Min mor företog sej att muta Anna Svärd,
för att förmå henne att gifta sej med en karl
i hennes hembygd. På ett lömskt sätt
har hon sökt förstöra min levnadslycka.
Hon vill, att jag ska återknyta till dej.
Hon försökte till och med få Schagerström
att avstå från giftermålet med dej.
Men allt det här vet du naturligtvis redan.
Du kom så glad in i rummet--du väntade,
att den vackra planen hade lyckats.
--Jag vet inget om din mammas planer,
Karl-Artur. Ingenting. Det enda
som hon har sagt mej, är,
att hon inte trodde på de lögner,
som Thea Sundler hade spritt ut om mej.
Men vi talar inte mer om mej nu.
Du kan inte vara ond på din mamma längre !

Vill du inte fara tillbaka till henne
och göra allt gott igen? Säj, Karl-Artur?
-- Hur skulle jag kunna det ?

Det är ju söndag i morgon, jag måste predika.
--Men skriv ett par ord och låt mej fara !
Tänk på att din mamma är gammal.
Du har varit hennes ungdom, hennes hälsa.
I samma stund som du överger henne,
kommer hon att bli gammal.
Det blir slut med hennes skämt,
slut med hennes glada humör.
Jag är rädd att det kommer att döda henne.
Du har varit hennes gud,
du kan ge henne liv och död.
Låt mej fara till henne, Karl-Artur,
men en hälsning från dej !

--Jag vet allt det där, svarade han,
men jag vill inte skriva till henne.
Hon har hycklat och ljugit.
--Men om hon har gjort det,
så har det bara varit för din skull.
Vad de än har gjort dej i Karlstad,
så har det varit för ditt bästa.
Du måste förlåta sådant.
Vad hade ditt hem varit utan henne ?

Vad hade din barndom varit--din ungdom ?
-- Efter ditt och efter världens sätt att se,
har hon varit en utmärkt mor, sa Karl-Artur.
Men kan jag ge henne samma betyg
etter Guds och efter mitt sätt att se ?
Vad skulle Kristus ha sagt om en sådan mor?
-- Kristus skulle inte ha brytt sej om
allt detta som är tillfälligt och ytligt,
sa Charlotte med djup rörelse.
Han skulle i stället ha sett,
att en sådan mor kunde ha följt sin son
ända till korsets fot, ja,
att hon skulle ha låtit korsfästa sej
i hans ställe. Efter detta skulle han döma.
-- Du har kanske rätt, Charlotte.
kanske att min mor skulle dö för mej,
men hon skulle aldrig låta mej leva
mitt eget liv. Hon skulle aldrig tillåta,

att jag tjänade Gud.
Hon skulle alltid begära,
att jag tjänade henne och världen.
Därför måste vi skiljas.

-- Det är inte Kristus som befäller dej
att du ska bryta med din mamma !
ropade Charlotte med stor häftighet.
Det är Thea Sundler, som inbillar dej,
att din mamma och jag. . .

Karl-Artur avbröt henne med en handrörelse.

--Att detta samtal skulle bli obehagligt,
det visste jag, och jag ville undvika det.
Men det var just Thea, som du hatar,
som påpekade, att jag måste tacka dej
för vad du har velat göra för mej.

-- Förlåt mej, att jag blev häftig!
Men vill du verkligen inte att jag reser?
Det behöver ju inte alls betyda,
att du vill försona dej med mej också.

-- Du får visst resa, Charlotte.
-- Men inte utan ett brev från dej
till din mor, svarade Charlotte.
-- Be mej inte mer, Charlotte.

Det tjänar ingenting till.
--Att du bara vågar ! utbrast Charlotte.
-- Vågar ? Vad menar du ?

-- Du sa ju, att du ska predika i morron.
--Ja, naturligtvis.
-- Minns du inte den där gången i Uppsala,

när du inte tordes gå upp i en skrivning,
därför att du hade varit ohövlig mot henne?

-- Det glömmer jag aldrig.
--Jo, du måste ha glömt det.

Men jag säger dej, jag, att du aldrig mer
kommer att predika så,
som du har gjort de två sista söndagarna,
förrän du har försonat dej med din mor!

Han skrattade.

-- Nej, Charlotte, försök inte skrämma mej !

--Jag säger dej bara hur det kommer att gå.
-Varje gång du stiger upp i predikstolen
kommer du att tänka på detta,
att du nekade att försona dej med henne.
Det kommer att ta all din kraft ifrån dej.

Hon gick sin väg utan att vänta på svar.
Samma dag fick hon ett långt brev.
Det var från Schagerström.

Brevet var skrivet i all hast,
men det gav en bra skildring av vad som hänt:
om dalkullans ankomst till Karlstad,
om hennes oväntade framträdande
när begravningsgästerna åt middag-om
överstinnans olyckliga fall-om
hennes längtan efter Karl-Artur
och om grälet mellan far och son.
Schagerström berättade också
vad översten hade sagt om Charlotte:
att hon var den enda, som kunde hjälpa
han stackars hustru och hans stackars son.
Schagerström varnade också Charlotte
för Theas inflytande över Karl-Artur.
Till sist försäkrade han henne,
att om Charlotte behövde hans hjälp
för att rädda Karl-Arturs mor,
så skulle han vara beredd
även till den största uppoffring.

Charlotte läste brevet ett par gånger.
Trodde Schagerström och översten,
att hon skulle kunna ge Karl-Artur tillbaka

till modern ? Trodde de verkligen,
att hon hade något makt över Karl-Artur?
Nej, det var inte hon, som hade den makten.
Det var en annan. Hon, den andra,
var den enda, som kunde göra något.

Charlotte reste sig hastigt,
lade brevet i sin klänningsficka
och gick sedan ner till kyrkbyn.

Hon bad en tyst bön. Hon bad,
att Gud skulle ge henne tålamod,
så att hon skulle kunna beveka
och vinna denna kvinna, som hatade henne.

Thea Sundler satt ensam hemma.

Kära Charlotte, jag är så glad, sa hon,
att du vill besöka mej i mitt enkla hem.

Charlotte ville börja med att be om ursäkt
för att hon hade klippt av de där lockarna.
--Jag var så förtvivlad den dagen, sa hon,
men det var naturligtvis mycket illa gjort.

Thea svarade med att själv be om förlåtelse.
Hon hade trott på Charlottes skuld,
men nu ville hon göra allt, allt,
för att återupprätta Charlottes heder-
Charlotte tackade. Men det var- något annat,
sa hon, som var ännu viktigare.
Hon berättade om överstinnans olycksfall.
Hon trodde, sa hon, att Karl-Artur inte visste
hur svårt sjuk modern var.
Vore det inte hemskt, om modern skulle dö
utan att mor och son försonats med varandra ?
Kunde inte Thea övertala Karl-Artur
att försona sej med sin mor?

Men Thea menade, att vad Karl-Artur än gjorde
så vandrade han bara på Guds vägar.
Thea trodde också, att det var Guds mening
att föra den kära överstinnan Ekenstedt
fram till en mera allvarlig kristendom.

Charlotte bevarade sitt lugn.
Hon bad än en gång Thea Sundler
att försöka övertala Karl-Artur

att resa till modern i Karlstad.

Thea Sundlers röst blev nu lägre
och mera oljigt ödmjuk än någonsin.
Kanske kunde hon påverka Karl-Artur, sa hon,
men hon vågade inte. Han måste besluta själv.

Hon vill inte, tänkte Charlotte.
Det var som jag trodde.
Det tjänar inget till att vädja.
Hon gör det inte utan ersättning.
Jag undrar vad det är hon begär av mej ?

Charlotte reste sig upp och sa adjö.
Men i dörren vände hon sig om och sa:
Du har det så trevligt, Thea.
Jag förstår, att Karl-Artur trivs här.
Det känns så bra, att han kan få vara här
med dej och din man på kvällarna,
för det kan bli ganska ensamt för honom nu.
Det kan väl dröja några år, innan han får råd
att gifta sej med dalkullan.

Och jag stannar väl inte i prostgården,
så mej får han knappast sällskap av.
-- Ska du verkligen lämna prostgården ?
-- Det är inte så gott att säga. Du vet ju,
att jag har funderat på
att gifta mej med Schagerström.

Hon tänkte:--Om Thea älskar Karl-Artur,
då vill hon veta mer. Då ber hon mej
att stanna kvar en stund till.
Det gjorde Thea också.
Hon bad att få bjuda på saft och kakor.
Efter en stund sa Thea:
-- Uppriktigt sagt, så tror jag,
att Karl-Artur är lite rädd för sin mor.
Han har märkt, att hon gärna vill,
att han och du, Charlotte, återförenas.
Förlåt, att jag säger det, Charlotte-men
det är just detta han är mest rädd för.
-- Så att han skulle kanske kunna
försona sej med sin mor, menar du,
bara det inte betydde,

att han då också måste försona sej med mej ?

sa Charlotte.

--Ja, kanske... Men det kan också vara så,
att han är lite rädd för sej själv.

Han tycker naturligtvis,
att du är mycket tilldragande, Charlotte.
Jag förstår inte hur någon ung man
skulle kunna stå emot den som är så vacker
som du, Charlotte.

-- Du menar alltså... ?

--Ack, det är så svårt att säga.

Men jag tror, att om han hade något säkert
att hålla sej till...

-- Du menar, att om det lyste i morron igen
mellan Schagerström och mej,
då skulle han känna sej trygg,
och då skulle han försona sej med sin mor ?

--Ja... men en lysning är dock något
som kan gå tillbaka. Och därför så...

-- Och därför? sa Charlotte.

-- Därför så tänkte jag mej saken så,
att om Charlotte skrev till Schagerström
och frågade om han ville komma i morron
till prostgården, och låta viga sej med dej

strax efter gudstjänstens slut, så skulle...

-- Det är omöjligt! sa Charlotte.

Det kom som ett förtvivlat rop
om nåd och förskoning. Men Thea sa bara:
--Jag vet inte vad som kan vara omöjligt
för dej, Charlotte. Jag säger bara,
att om du skrev till Schagerström,
så kunde svaret vara här om några timmar.
Om han är med på saken, reser Karl-Artur
till sin mor genast--det är jag säker på.
Innan vigseln äger rum
ska du få veta, att han har rest.

Det var en noggrant genomtänkt plan.
Charlotte satt och såg ner.
Kunde hon göra detta? Det skulle bli
att leva ett helt liv med en man

som hon inte älskade. Kunde hon ?
Jo, naturligtvis kunde hon.

Hon tömde saftglaset i ett drag
för att få strupen klar.

--Jag ska skriva till Schagerström, sa hon.
Du ska få veta vad han svarar
så snart det blir möjligt.

15. Bröllopsdagen

Det är verkligen sant,
det som folk brukar säga,
att allting blir lättare att bära,
sedan det har blivit avgjort
och inte mer kan ändras.
När Charlotte kom hem till prostgården,
skrev hon genast till Schagerström.

"Med åberopande av de sista raderna
i Brukspatrons brev vill jag fråga,
om Brukspatron kan komma till prostgården
i morgon vid tvåtiden
för att låta prosten viga oss samman
till man och hustru.
Jag ber om ett ord till svar med budet.
Brukspatrons ödmjuka tjänarinna
Charlotte Löwensköld."

Tankarna virvlade runt i hennes huvud
ännu en stund och med ännu större plåga,
men sa småningom fick hon ro.
Allt var ju avgjort, inget kunde ändras.

Och rätt som det var,
sommade hon ifrån alltsammans.
Hon sov i flera timmar.
Hon blev inte väckt,
förrän kusken kom tillbaka från bruket
med Schagerströms svar.
Charlotte öppnade brevet. Det var helt kort.

"Er ödmjuka tjänare
skall ha äran infinna sig."

Hon berättade nu för prosten och prostinnan
om sitt samtal med Thea Sundler,
och Schagerströms lilla brev skickades
sedan till Thea.

På kvällen träffade Charlotte husjungfrun,
som hade varit på ett bönemöte
hos pietisterna vid bruket.

Det hade varit i en gammal smedja.
Karl-Artur hade varit där och talat.
-- Han talade nästan hela tiden
om fröken Charlotte, sa husjungfrun.
Han sa, att alla hade gjort fröken orätt.

Fröken hade inte alls varit falsk
eller bakslug, sa han. Han ville,
att hela församlingen skulle få veta det.
Och så talade han om, vad fröken hade sagt,
och vad han hade sagt, när ni kom i gräl.
Han ville, att vi skulle förstå,
hur allt hade gått till. Men jag tyckte inte,
att det var riktigt rätt gjort av honom.
Det satt ett par pojkar framför mej,
och de skrattade så att de låg dubbla.
Men alla de andra tyckte att det var vackert.
Till sist sa han, att vi skulle förena oss
i en bön för fröken Charlotte.
För nu skulle fröken gå en farlig väg, sa han.
Fröken skulle bli gift med en rik man.
Och så påminde han om Jesu ord
om hur svårt det är för de rika
att komma in i himmelriket.

Charlotte kunde inte höra längre.
Hon skyndade bort, som en förföljd.
Hon sprang upp på sitt rum.

Där kastade hon av sig kläderna
och låg sedan och stirrade ut i mörkret.
-- Nu är det gjort, mumlade hon.
Karl-Artur har dödat kärleken.
Han hade säkert menat riktigt väl.
Han hade velat upprätta hennes heder.
Men han hade dödat hennes kärlek.
Hon kände sig så fattig.
Tänk, ingen att drömma om,
ingen att längta efter!

Det nya äktenskap,
som hon snart skulle träda in i,
låg framför henne som en stor, naken öken.
Nu skulle hon sitta på den stora gården
som en främling, med tomhet inom sig
och tomhet utom sig.

Hon tänkte på Schagerström. Hon mindes,
att överstinnan en gång hade sagt:
--Jag önskar, att brukspatron vore min son.

Vad var det hon såg hos Schagerström,
när hon sa detta? Nu förstod Charlotte
vad det var. Överstinnan hade upptäckt,
att Schagerström kunde älska.
Det var det, som Karl-Artur inte kunde.
Han förstod sig inte på
att älska på det rätta sättet.
Men Charlotte måste nu le lite tvivlande.
Kunde Schagerström verkligen älska
på ett bättre sätt än Karl-Artur ?
Schagerström hade dock varit ganska hänsynslös
vid lysningen. Men överstinnan visste,
att han aldrig skulle döda kärleken.

-- Det är en förfärligt svår synd
att döda kärleken, viskade Charlotte,
där hon låg. Karl-Artur borde ha vetat,
att ingenting kunde såra mej djupare,
än att stå där och tala om mej och min kärlek

inför en sammanrafsad hop folk,

som skrattar åt mej
eller tycker synd om mej.

Hon låg där ännu en stund
och kände en vanmäktig vrede
både mot Karl-Artur och mot Thea Sundler.
En tår flöt då och då ur hennes ögon
och vätte huvudkudden.

Men så med ens satt hon upprätt i sängen
och slog med den ena knutna näven
mot den andra, så att det small.
-- En sak vet jag då, sa hon.
Inte ska jag göra dem den glädjen
att bli olycklig i mitt äktenskap.

Så kom då Schagerström åkande
i sin stora fina vagn.
Inte hade han varit särskilt glad,

när han reste hemifrån bruket.
Men prosten och prostinnan tog emot honom
som om han hade varit deras egen son.
När Schagerström sedan tryckte en kyss
på Charlottes hand, sa hon
med ett litet darrande leende:
-- Karl-Artur reste nyss till Karlstad
för att försona sej med sin mor.

Schagerström skulle väl helst ha velat,
att hon hade gift sig med honom
för hans egen skull och inte för Karl-Arturs.
-- Det var Thea, som du skrev om,
sa Charlotte. Hon krävde,
att jag skulle bli gift och komma bort
från prostgården. Det var hennes pris
för att hon skulle övertala Karl-Artur
att försona sej med modern.
Hon var skoningslös.

Schagerström tänkte, att detta måste betyda,
att Charlotte nu plågades outhärdligt-nu

när hon måste gifta sig med honom.

-- Min nådiga fröken, jag beklagar verkligen.
--Jag heter Charlotte, avbröt hon honom
med en liten nigning.

Så ägde vigseln rum i gamle prostens arbetsrum.
Han läste upp formuläret,
och utanför de öppna fönstren
kvittrade bofinkar och sparvar så glatt,
att man kunde tro, att de visste
vad som försiggick och att de ville sjunga
sina bästa bröllopsånger
för att fira tilldragelsen.

Brudgummen hade varit ganska dyster
före vigseln--men han blev desto gladare
När den var över. Han gick fram till bruden,
som stod och tog adjö av alla på prostgården,
han grep om henne med sina starka armar
och satte upp henne i resvagnen,
som skulle föra dem till hans gård.
Det var något som alla jublade över.

Men han ångrade sig genast.
Det var orätt av honom, tänkte han,
att på detta sätt skrämma Charlotte.
Om han bar sig åt på det sättet,
kunde hon ju tro, att han såg på detta
som på ett riktigt äktenskap,
och inte bara ett skenäktenskap,
som det ju måste vara.
Hon skulle ju kunna tro,
att han skulle ställa en riktig makes anspråk
på henne. Och så var det ju inte menat.
Charlotte såg verkligen lite ängslig ut.
Hon kröp först in i vagnshörnet.
Men snart satt hon ganska nära honom
och smålog och pratade.
Hon talade livligt och glatt
under hela resan hem till bruket.
Och alla hennes frågor visade,
att hon tog sitt äktenskap på fullt allvar.

Hon frågade om smedjan, om kvarnen,
om hästarna. Hon frågade vad smederna hette,
vad deras hustrur och barn hette.
Fanns det en såg också ?

Vad hette mjölnarn ?
Och hur mycket mjölkade korna?

Det var en fullkomlig examen.
Schagerström blev alldeles yr i huvudet,
och inte kunde han svara på allt.
Nog var det roligt med detta intresse,
men han aktade sig för att inbilla sig något.
Jag förstår henne så väl, tänkte han.
Hon pratar på för att slippa tänka.

Så kom de fram till bruket,
och där tog bruksfolket emot dem
med äreportar och kanonsalut,
med blommor och flaggor och hurrarop.
Allt var vackert och festligt,
och alla människor var i bästa humör.
Och han såg Charlotte sitta där
med leende läppar och knäppta händer.

En tår glänste i ögonvrån.

-- Så vackert, så vackert! viskade hon.

Hon, som så länge hade fått vänja sig vid
att alla människor föraktade henne-hon,
som knappt hade vågat gå hemifrån
för att inte bli förolämpad-hon
kände sig tacksam, rörd, hedrad
mer än hon tyckte sig ha förtjänat.

Vilken lycka borde det inte ha varit
för Schagerström att få föra sin unga brud
in i detta präktiga hem !

Att gå från rum till rum så här,
och höra på hennes förtjusta utrop,
att skynda sig ett par steg före henne
och slå upp dörrarna till nästa rum.
Att se henne fladdra omkring som en fjärl-än
ila fram till en tavla-än
slå an en ton på flygeln-än
kasta en blick i en spegel-än
skynda fram till ett fönster
för att se på den undersköna utsikten!

Det verkar ju nästan, tänkte han,
som om hon skulle ta det på allvar-men
jag vet ju var jag har henne.
Det här är ju inget riktigt äktenskap.
Allt detta är inte annat än en lek.
Fast en sak kunde man ju unna sig:
att inte låtsas om något,
förrän det är absolut nödvändigt.
Att låta leken fortsätta ännu några timmar,
att roa sig, liksom hon roar sig,
när hon springer genom de vackra rummen.
Att gömma ångesten långt inne i hjärtat
och njuta av stundens lycka.
Att helt gå upp i glädjen
att bredvid sig ha en ung kvinna,
som är allt vad man älskar mest,
som är klok och okonstlad
och som i varje ögonblick
visar en ny underbar egenskap.
Och så glädjen, när trädgårdsmästarn säger,
att allt nu är i ordning
för dansen på logen--men ingen vill börja,
förrän bruden och brudgummen kommer
och öppnar dansen.

Tidigare på dagen hade prostinnan viskat:
-- Charlotte, håll ett öga på din man i dag!
Det är något, som han går och spekulerar på.
Se opp med honom!

Ja, Charlotte hade förstått.
Hon kunde inte undgå att märka,
att Schagerströms humör gick upp och ner.

Och hon var särskilt på sin vakt,
när logdansen hade börjat.

Så snart hon hade dansat en dans
med någon annan kavaljer,
sökte hon upp sin man
och satte sig vid hans sida.

Det var nämligen så, att hon hade sett,
att hans lilla kupevagn var framkörd
ur vagnsskjulet. Det ökade hennes oro.
Hon lyckades nu locka ur kusken,
att Schagerström hade sagt till,

att vagnen skulle vara utdragen
och hästarna selade.
-- Så där ja, tänkte hon. Han ska ge sig iväg
i kväll. Det har varit bestämt hela tiden.
Men kanske han kan ändra sej,
när han har sett, att Jag inte är så farlig
som han har inbillat sej ?

Men plötsligt såg hon, att han var borta.
Och kusken och betjänten var också borta.
Hon smög sig i väg till den resklara vagnen,
där kusken just höll på att spänna för.
Tänk, om hon skulle gömma sig i vagnen
och överraska Schagerström, när han kom in
och satte sig i vagnen ?
Där inne skulle hon sen låta honom få veta,
vad hon tyckte om hans flyktförsök.
--Varför talar han inte ut med mej om det
som plågar honom ? tänkte hon.
Han är ju blyg som en pojke!

Men när kusken lämnade vagnen en stund
och gick för att släcka en lykta,

fick Charlotte en annan tanke.
Hon hoppade upp på kuskbocken,
hon smällde med piskan,
och sen bar det ut genom gårdsgrinden
och neråt den fina allen.

Där försvann vagnen i mörkret,
och man hörde bara hästhovarnas tramp
och rullandet av hjulen.

När kusken såg vagnen försvinna,
sprang han till Schagerström och sa,
att någon just hade stulit vagn och hästar.
-- Om jag bara kunde begripa
vem som har vågat !

Men där avbröt sig kusken,
för brukspatron gjorde något helt otroligt.
Han brast ut i ett stort gapskratt.
--Jaså, du förstår inte vem det är,
som vågar stjäla mina hästar !
skrattade han. Vi måste ta fast tjuven,
fortsatte han, när han hade lugnat sig.

Det blev förstås Schagerström själv,
som fångade in tjuven.
Och där satt nu rymmerskan
i ena hörnet av vagnen
med Schagerström vid sin sida,
sedan kusken hade tagit hand om tyglarna.

De satt tysta sida vid sida en stund.
-- Nå, hur kändes det? frågade så Charlotte.
-- Det var överväldigande, svarade han.
Jag förstår hur en hustru måste känna det,
när hennes man rymmer från henne.
-- Det var det jag ville, sa Charlotte.

Så kände han ett hårt tag om sin axel.
-- Du gör dej bara till, sa Charlotte.
Du trodde inte alls, att jag tänkte rymma.
-- Min älskade ! sa Schagerström.
Den enda riktigt glada stund
som jag har haft denna dag-det
var den, då kusken kom och berättade,
att någon hade stulit mina hästar.
-- Varför det?

-- Min älskade, då förstod jag,
att du inte ville låta mej resa.

Han skrattade av kärlek och lycka,
men ögonblicket därefter sa han allvarligt:

-- Min älskade, låt oss äntligen tala ut
med varandra ! Säg om du förstod,
varför jag ville resa min väg just i kväll !
--Ja, sa Charlotte. Det förstod jag.
--Varför hindrade du mej då?

Charlotte teg. Han väntade länge på svaret,
men tystnaden bröts inte. Då sa han:

-- När du kommer hem, finner du ett brev
från mej i din sängkammare. I det brevet
säger jag, att jag inte vill begagna mej av
att det har blivit så,
att du har kastats i mina armar.
Jag vill, att du ska vara fullt fri.
Du kan betrakta vårt giftermål
som ett skenäktenskap och ingenting annat.

Han tystnade igen och väntade,
men inget svar kom.

-- I det här brevet, fortsatte han,
säger jag dej också något annat:
som ett bevis på min kärlek
och för att försona allt det lidande,
Som jag har förorsakat dej,
tänkte jag skänka dej hela min gård.
När skilsmässan mellan oss är klar,
ska det glädja mej att veta,
att du bor kvar här på gården,
där redan alla människor älskar dej.

Än en gång väntade han,
men det kom inget svar från Charlotte.
Men hon hade flyttat sig lite närmare,
och han kände hennes varma andedräkt
mot sin kind. Så viskade hon i hans öra:

-- Det dummaste nöt
som går på Guds gröna jord.
-- Vad för något?
-- Ska jag säga det en gång till ?

Han lade hastigt armen om henne
och drog henne intill sig.

-- Charlotte, sa han, du måste tala.

Jag får lov att veta

vad jag har att rätta mej efter.

-- Nå ja, sa hon i lite tvär ton,

det är inte mycket roligt att berätta,

men du blir kanske glad när du hör,

att i går, ungefär så här dags,

slog Karl-Artur ihjäl min kärlek.

-- Gjorde han?

-- Han dödade den. Han var väl trött på den.

Jag tror nästan, att han gjorde det

med vett och vilja.

-- Min älskade! sa Schagerström.

Låt Karl-Artur vara ! Tala om mej !

Om nu din kärlek till Karl-Artur är död,

så betyder ju inte det, att du älskar mej...

-- Nej, naturligtvis inte, sa Charlotte. Ack,

om du inte behövde så långa förklaringar !

-- Du vet bäst, hur dum jag är.

-- Ser du, sa Charlotte eftertänksamt,

det är mycket märkvärdigt.

Jag älskar dej inte, men jag trivs med dej,

jag är trygg med dej.

Jag kan tala med dej om allting,

jag kan skämta med dej.

Jag känner det så där lugnt och behagligt

som om vi hade varit gifta i tretti år.

-- Ungefär som prosten och prostinnan,

sa Schagerström med en viss bitterhet.

-- Ungefär så ja, sa Charlotte

i samma eftersinnande ton.

Du är kanske inte nöjd med detta,

men jag tycker, att det är ganska vackert

efter bara en dag. Jag tycker om,

att du sitter bredvid mej här i vagnen

och att du följer mej med ögonen,

då jag dansar. Jag tycker om

att sitta till bords med dej

och att bo i ditt hem.

Jag är tacksam mot dej,

därför att du har fört mej bort

från allt det där förfärliga.

Jag kunde inte alls tåla,

att du skulle fly bort från mej.

Men ändå...

Om det, Som jag kände för Karl-Artur,

Var kärlek--så är detta inte kärlek.

-- Det kan bli, sa Schagerström stilla,

och det hördes på rösten, att han var rörd.

-- Kanske att det kan det, sa Charlotte.

Och vet du vad? Jag tror inte,

att jag skulle ha något emot,

att du kysste mej.

Schagelströms resvagn var utmärkt.

Den rullade fram på vägen

utan stötar och skakningar.

Den unge brukspatronen

kunde begagna sig av den givna tillåtelsen.